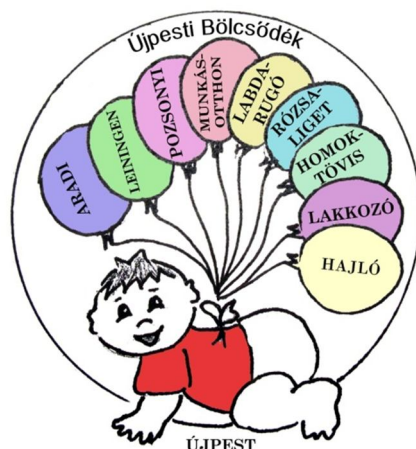

Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzat
Bölcsődéi
Az Újpesti Önkormányzati Bölcsődék Intézménye

SZAKMAI PROGRAM 2014-2017

Az intézmény neve: Újpesti Önkormányzati Bölcsődék Intézménye
címe: 1041.Budapest, Lőrinc utca 35-37.

Elérhetőségek:

Telefon:+36 1 380 4488, fax:+36 1 370 2838

email: ujpestibolcsodek@ujpestibolcsik.hu

kocsis.ildiko@ujpestibolcsik.hu

honlap: www.ujpestibolcsik.hu

Fenntartó neve: Budapest, Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzat Képviselő Testülete

Székhelye: 1041.Budapest, Lőrinc utca 35-37.

Alapító Okirat száma:284/1996 (XII.17)sz.

Működési Engedély száma:V- C- 020/482-5/2012

Ellátási terület: Budapest, Főváros IV. kerület Újpest közigazgatási területe

A Szakmai Program érvényes: 2014. ....-tól- 2017. augusztus 31.

Készítette: Kocsis Ildikó Edit- bölcsődei részlegvezetők

Programfelelős: Kocsis Ildikó Edit intézményvezető

Kelt: Budapest, 2014-01-31

TARTALOM

BEVEZETÉS

1. AZ INTÉZMÉNY FELADATA, TEVÉKENYSÉGE

- 1.1. Intézmény alapfeladata
- 1.2. Alapellátás mellett működő, családi nevelést támogató szolgáltatások.
- 1.3. Az Intézmény helyi szintű szakma módszertani és továbbképzési feladata
- 1.4. Az Intézmény jogállása
- 1.5. A szakmai program célja

2.ÚJPESTI ÖNKORMÁNYZATI BÖLCSŐDÉK INTÉZMÉNYE SZERVEZETI EGYSÉGEI

3.KÜLDETÉSNYILATKOZAT

- 3.1. Pedagógiai hitvallásunk
- 3.2. Gyermekképünk
- 3.3. Kisgyermeknevelő- képünk
- 3.4. Bölcsőde-képünk

4. AZ INTÉZMÉNY MINŐSÉGPOLITIKÁJA

- 4.1. Erősségeink
- 4.2. Fejlesztést igénylő területek
- 4.3. Szülői elégedettség mérése
- 4.4. Képzés, továbbképzés, az egyéni fejlődés biztosítása

5.AZ ELLÁTÁS IGÉNYBEVÉTELÉNEK MÓDJA

6. HUMÁNERŐFORRÁS

7. A BÖLCSŐDEI ELLÁTÁS TÁRGYI FELTÉTELEI

- 7.1. Csoportszobák
- 7.2. Fürdőszobák
- 7.3. Gyermeköltözők
- 7.4. A helyiségek díszítése
- 7.5. Textiliák
- 7.6. Játszóudvarok
- 7.7. Sósobák
- 7.8. Játékkészlet

8. GYERMEK ÉLELMEZÉS

9. NEVELÉS-GONDOZÁS A BÖLCSŐDÉBEN

- 9.1. A bölcsődei nevelés- gondozás célja
- 9.2. A bölcsődei nevelés-gondozás feladata
- 9.3. Nevelési fő feladatok
  - 9.3.1. *Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása*
  - 9.3.2. *Az érzelmi fejlődés és a szocializáció segítése*
  - 9.3.3. *A megismerési folyamatok fejlődésének segítése*

10. A BÖLCSŐDEI NEVELÉS - GONDOZÁS ALAPELVEI

- 10.1 A családi nevelés elsődlegességének tisztelete
- 10.2. A gyermeki személyiség tiszteletének elve
- 10.3. A nevelés és a gondozás egységének elve
- 10.4. Az egyéni bánásmód elve
- 10.5. A biztonság és a stabilitás elve
- 10.6. Az aktivitás, az önállósulás segítésének elve
- 10.7. Az egységes nevelő hatások elve

11. A BÖLCSŐDÉK MŰKÖDÉSI RENDJE

- 11.1. A gyermekcsoportok szervezése
- 11.2. A gyermekek napirendje

12.A BÖLCSŐDEI NEVELÉS - GONDOZÁS FŐBB HELYZETEI

- 12.1. Gondozás
- 12.2. A gondozás szervezése
- 12.3. Gondozási műveletek
  - 12.3.1. *Pelenkázás, bili, WC-használat*
  - 12.3.2. *Testápolás*
  - 12.3.3. *Étkezés*
  - 12.3.4. *Pihenés, alvás biztosítása*
- 12.4. Játéktevékenység.
- 12.5. Tanulás

13. KIEMELT SZAKMAI FELADATOK

13.1. A családi nevelés segítése, kapcsolattartás a családokkal

- 13.1.1. Szülői értekezletek
- 13.1.2. Családlátogatás
- 13.1.3. Szülővel történő fokozatos beszoktatás
- 13.1.4. Napi beszélgetések a szülővel
- 13.1.5. Szülőcsoportos beszélgetések
- 13.1.6. Egyéni beszélgetések
- 13.1.7. Üzenőfüzet
- 13.1.8. Szervezett közös programok

13.2. Egészségvédelem az egészséges életmód megalapozása

- 13.2.1. Lelki egészségvédelem
- 13.2.2. Mozgásfejlődés segítése
- 13.2.3. Levegőzés
- 13.2.4. Fogápolás
- 13.2.5. Sószoja használat
- 13.2.6. A bölcsőde orvos preventív tevékenysége

13.3. A Komplex művészeti, esztétikai nevelés

- 13.3.1. ének-zenei nevelés
- 13.3.2. Anyanyelvi, irodalmi nevelés (mondóka, mese, báb)
- 13.3.3. Vizuális nevelés (firkálás, rajzolás, gyurmázás, stb.)
- 13.3.4. Esztétikus környezet biztosítása

13.4. Környezeti nevelés

14. AZ ÚJPESTI ÖNKORMÁNYZATI BÖLCSŐDÉK INTÉZMÉNYE RÉSZEGEINEK BEUTATÁSA.**15. INTÉZMÉNYI KAPCSOLATOK**

15.1. Együttműködés az óvodákkal

15.2. Együttműködés a jelzőrendszer tagjaival- Gyermekevédelem

15.3. Együttműködés a képző intézményekkel

15.4. Kapcsolattartás a civilszervezetekkel, más intézményekkel

- 15.4.1. Magyar Bölcsődék Egyesülete
- 15.4.2. Bölcsődei Alapítványok
- 15.4.3. Bölcsődei Dolgozók Demokratikus Szakszervezete
- 15.4.4. Korai fejlesztő Központ
- 15.5.5. Cseriti Alapítvány

16. GYERMEKEKRŐL VEZETETT DOKUMENTÁCIÓK

16.1. Gyermekkegészségügyi törzslap

16.2. Üzenőfüzet

16.3. Csoportnapló

16.4. Napi jelentés kimutatás TAJ alapú központi nyilvántartás(KENYSZI)

16.5. Személyi térítési díjak nyilvántartása

17. FEJLŐDÉS JELLEMZŐI A BÖLCSŐDÉSKOR VÉGÉRE**18. AZ ELLÁTOTTAK ÉS A SZOLGÁLTATÁST VÉGZŐK JOGAINAK VÉDELME****19. SZAKMAI PROGRAMUNK ALAPDOKUMENTUMAI**

19.1. Jogsabályok

19.2. Szakmai irányelvek, módszertani levelek

19.3. Intézményi Szabályzatok

19.4. Mellékletek

20. ZÁRSZÓ

Mottó:

„A nevelésben a kisgyermekkor sokkal fontosabb a következő éveknél. Amit ez a kor elront vagy elmulaszt, később helyre hozni nem lehet. Ezekben az években eldőlt az ember sorsa jóformán egész életére.” *(Kodály Zoltán)*

Bevezetés

Az újpesti bölcsődei nevelés 80 éve kötelez bennünket arra, hogy megbecsüljük elődeink által megteremtett és fenntartott bölcsődei hálózatot.

Az Újpesti bölcsődék és az újpesti bölcsődei nevelés 1933-tól a mai napig óriási változásokon ment át, de a gyermekek iránti elkötelezettség, az őszinte érdeklődés, és az igénybevevő szülők megbecsülése, állandó jellemzője.

Mi - valamennyi újpesti bölcsődei kisgyermeknevelő, vezető és segítő dolgozó- mindent megteszünk azért, hogy az igénybevevők megelégedettségére végezzük hivatásunkat, úgy biztosítsuk a kisgyermek napközbeni alapellátását, hogy a Fenntartó Újpesti Önkormányzat legmagasabb szinten tehessen eleget ellátási kötelezettségének.

Hisszük, hogy Szakmai Programunk valamennyi működő bölcsődénk szakmai munkáját összefogja, egységes rendszert dolgoz ki, mely segíti a bölcsődei részlegek tevékenységét, lefekteti azokat az alapelveket, melyeket a munka során szem előtt kell tartani, elérhető célokat fogalmaz meg.

Feladatunk, hogy a Szakmai Programot megvalósítsuk, és megteremtsük annak lehetőségét, hogy munkatársaink igényes, kiszámítható, jó körülmények között, kiegyensúlyozott munkahelyi légkörben tudjanak dolgozni valamennyi részlegünkben.

**„A város nem pusztán együttélés kedvéért,
hanem az emberekhez méltó élet céljából alapított.”**

(Arisztotelész)

Újpest a Duna bal partján található, a pesti síkság része. A település története a XIX században kezdődött, amikor a Csekolics báróktól a területet megvásárolta a Károlyi család. Ez tekinthető Újpest modernkori településtörténete kezdetének. Újpest történetében fordulópontot jelentettek az 1830-as évek. A Károlyi birtokon ekkor kezdett a település kiépülni. A kézművesek, iparosok, kereskedők beáramlása megkezdődött a későbbi Újpest területére. A Löwy család és a Neuschloss család alapította meg Újpest iparát, mely sok évtizedre meghatározta a két alapágat: a bőrípárt és a fafeldolgozást. Károlyi István adta ki a település alapítólevelét.

Az Újpest elnevezés először 1841-ben olvasható. A hagyomány azt tartja, hogy Löwy Izsák volt a névadó jelezve a névvel, új pestet akarnak felépíteni ezen a területen.

1910-re az ország negyedik legnagyobb ipari városa lett. 1929-től megyejogú város. A második világháború után az ipar gyorsan fejlődött. A város 1950. január elsején Nagy Budapest különálló része lett. Ezzel lezárult Újpest önálló település létének évszázados korszaka.

Az 1950-es év fordulatot hozott a város életében. A főváros közigazgatásához csatolták és ezzel megszűnt önállósága, városrészé vált. Fejlődése, sorsa Budapest fejlesztésén belül történt. Megtartották gyárvárosi jellegét. Fejlesztették iparát, de átalakították a városkép arculatát is. Lakótelepek jöttek létre a régi temetők, szűk utcák és a földszintes házak helyén. Ezzel ugyan egységesebb körülményeket biztosítottak az élethez, de uniformizálták a városrészt, nagy részben kicserélődött a lakosság. 1983-ban kezdetét vette Újpesten belül egy új városrész kialakítása, Káposztásmegyere. Káposztásmegyere városrész építészetében humánusabb emberi környezet felé tett kísérletet az építés. A lakótelep tervezői a közösségi terek, hagyományos építési elemekre, kialakítására is törekedtek.

Az elmúlt 20 évben folyamatos fejlődés jellemezte a városrészt. A lakótelepek szlömösödése mellett a kertvárosi részek hol lassúbb, hol gyorsabb növekedése, fejlődése figyelhető meg.

A ma, közel 100 000 lakosú Újpeestet, a metró kapcsolja össze a főváros vérkeringésével. A helyi lakosok szeretik a városrészt, fejlődését magukénak érzik.

A világ első bölcsődéjét 1844-ben nyitották meg Párizsban. Hazánkban, Pesten 1852. április 21-én közel 162 évvel ezelőtt nyílt meg az első bölcsőde. A bölcsődefejlődés szükségszerű volt. Újpesten az első kisdédvót, melyben három éven aluliak ellátását végezték 1933-ban alakították ki a Magyar Pamut Ipar gyáranak területén.

1948-1977 között sorra nyíltak meg a gyárak, üzemek mellett működő üzemi bölcsődék és a tanácsi (területi) bölcsődék is. 1989 – be érte el a férőhelyek száma az 1300-at, a mindenkori legmagasabb ellátási számot.

Napjainkban 9 önkormányzati fenntartású bölcsőde működik.

A védőnői körzetében nyilvántartott 0-3 év közötti gyermekek száma 2013 évben összesen 2707 fő volt. Ebből 905 fő csecsemő, 12 hónapot betöltött 1802 fő.

Intézményünkben a 3 éven aluli újpesti gyermekek több mint 30 %-át tudjuk fogadni, ez közelíti a lakossági igényeket, és megfelel az európai unió elvárásainak.

I. AZ INTÉZMÉNY FELADATA, TEVÉKENYSÉGE

A bölcsőde olyan szolgáltató intézmény, amely az alapellátás keretében napközbeni ellátást nyújt a gyermekeknek: nevelést, gondozást, felügyeletet, étkeztetést. Segíti a szülők munkavégzését, munkaerő piaci visszatérését, képzésen történő részvételét.

1.2. Intézmény alapfeladata

Intézményünk alapfeladata a gyermekek napközbeni ellátása (TEÁR-8891,) szociális és gyermekjóléti ellátás (bölcsődei ellátás). A 3 éven aluli, családban nevelkedő gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű nevelését, gondozását végezzük. Az alap ellátás részeként a fogyatékkal élő, sajátos nevelési igényű gyermekek ellátását, nevelését-gondozását végezzük integrált formában valamennyi bölcsődei részlegben, de elsősorban a Lakkozó, a Leiningen bölcsődei részlegben.

1.3 Alapellátás mellett működő, családi nevelést támogató szolgáltatások.

- Játszó csoport (alternatív napközbeni ellátás körébe tartozó, játéktevékenységhez kötődő, családi nevelést segítő, illetve a szülő gyerek kapcsolatot erősítő szolgáltatás bölcsődés korú gyermekek számára. (Bölcsődék központjában, Homoktövis bölcsődében)
- időszakos gyermekfelügyelet a szabad férőhelyeken (elsősorban a Homoktövis bölcsődében, de esetenként valamennyi bölcsődei részlegben)

1.4. Az Intézmény helyi szintű szakma módszertani és továbbképzési feladata

Az Intézmény 2012-től bekapcsolódott a Kisgyermeknevelő képzés-oktatásba. Gyakorlóterületet, vizsgahelyet biztosít a kisgyermeknevelő képzésnek. A tevékenységet a 15/1998. évi (IV.30) rendelet alapján, megállapodási szerződések értelmében végezzük.

Az Intézményben az Intézményvezető irányításával 1 fő szaktanácsadó dolgozik.

A tevékenység célja a jó minőségű bölcsődei ellátás kialakítása, megerősítése.

- a feladatkörbe tartozik:

- Információgyűjtés, felmérés
- Szakmai munka elemzése, értékelése
- Szakmai ellenőrzés előkészítése
- Minőség fejlesztés, szakmai képességek, készségek fejlesztése
- Egyéni, csoportos konzultációk, tanácsadás
- Továbbképzések, tapasztalatcserék, szakmai rendezvények szervezése,
- Kutatások, publikációk követése, információk átadása, szakkönyvtár működtetése,
- Szakmai gyakorlatok szervezése, tereptanárok felkészítése
- Részvétel szakmai programokon, önképzés
- Szakmai érdekképviselés

1.5. Az Intézmény jogállása

Az Intézmény jogi személyiséggel rendelkező, önállóan működő költségvetési szerv.

Az Intézmény gazdasági szervezettel nem rendelkezik. A gazdasági és pénzügyi feladatokat a Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzat Gazdasági Intézménye (továbbiakban: GI) látja el. Az Intézmény részére az üzemeltetéssel, működtetéssel, beruházással és felújítással, valamint a belső kontroll rendszer részét képező belső ellenőrzéssel kapcsolatos feladatokat a Fenntartó által jóváhagyott „*Munkamegosztási megállapodásban*” foglaltak szerint a GI végzi el.

Az Intézmény vezetője a személyi juttatások előirányzata felett önállóan rendelkezik, míg valamennyi egyéb kiemelt előirányzat tekintetében keretgazdálkodást folytat. A személyi

juttatásokkal és járulékaival való gazdálkodás szabályait a GI számviteli politikája tartalmazza, amely kötelező érvényű az Intézményre vonatkozóan.

A pénzügyi és gazdasági szabályzatokat a GI vezetője dolgozza ki az Intézményre vonatkozóan. Az Intézmény saját hatáskörében kidolgozott szabályzatai nem lehetnek ellentétesek a GI által kiadott szabályzatban foglaltakkal

A működés pénzügyi forrása:

- állami normatív támogatás
- a fenntartói támogatás, melyet a Fenntartó a mindenkori éves költségvetésben határoz meg.
- saját bevétel (gondozási díj, szolgáltatások térítési díja)
- egyéb források (pályázat)

Az Intézmény működésére vonatkozó szabályokat a Szervezeti és Működési Szabályzat tartalmazza.

1.6. A szakmai program célja

A szakmai programmal célunk a bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramjának magas szintű megvalósítása, a szakmai értékek megőrzése és továbbadása, a kialakult jó gyakorlatok megerősítése, új módszerek és tevékenységek bevezetése, a dolgozók és a szülők nevelői szemléletének formálása, kapcsolatépítés és hálózatfejlesztés.

1.7. A szakmai program elérhetősége

A szakmai program minden bölcsődei részlegben elérhető a szülők számára. A felvételt követő első szülői értekezleten a bölcsődei részlegvezető ismerteti a szülőkkel. A szakmai programhoz kapcsolódó tevékenységek tervezete megtekinthető a részlegekben elhelyezett faliújságokon.

2. ÚJPESTI ÖNKORMÁNYZATI BÖLCSŐDÉK INTÉZMÉNYE SZERVEZETI EGYSÉGEI

A bölcsődék Újpest három területén helyezkednek el, városközpontban 4 részleg, Megyer-kertvárosban 2 részleg, míg Káposztásmegyeren 3 részleg biztosítja az ellátást. Összesen 9 telephelyen, 818 férőhelyen 66 bölcsődei csoportban biztosítjuk az ellátást.

A bölcsődei részlegek és két óvoda élelmezésének szervezését a Központi Előkészítő Konyha végzi. Valamennyi szervezeti egység szakmai és gazdasági irányítása a Bölcsődék Központjában történik.

Sorszám	Bölcsőde neve	Cím	férőhely	csoportok száma
1	Leiningen Bölcsőde	Leiningen u. 5.	<u>68</u>	<u>6</u>
2	Aradi Bölcsőde	Aradi u. 9.	<u>78</u>	<u>6</u>
3	Labdarúgó Bölcsőde	Labdarúgó u. 24.	<u>76</u>	<u>6</u>
4	Pozsonyi Bölcsőde	Pozsonyi ltp.	<u>72</u>	<u>6</u>
5	Homoktövis Bölcsőde	Homoktövis u.104.	<u>170</u>	<u>14</u>
6	Munkásotthon Bölcsőde	Munkásotthon u. 47.	<u>104</u>	<u>8</u>
7	Lakkozó Bölcsőde	Lakkozó u. 5.	<u>96</u>	<u>8</u>
8	Rózsaliget Bölcsőde	Rózsaliget köz 3.	<u>104</u>	<u>8</u>
9	Hajló Bölcsőde	Hajló u. 2-8.	<u>50</u>	<u>4</u>
		összesen:	<u>818</u>	<u>62</u>

3.KÜLDETÉSNYILATKOZAT

3.1.Pedagógiai hitvallásunk

A korai életkorban a családi minta a meghatározó. A bölcsődei nevelés ezt kiegészítő, támogató, mintanyújtó szerepet vállal, annak érdekében, hogy a gyermekek fizikai, emocionális és szociális szükségletei teljes mértékben kielégítettek legyenek. Célunk a fejlődés elősegítése, az érzelmi értelmi intelligencia kibontakoztatása a családokkal együttműködve, a családok nevelési fikciójának pozitív segítségével. Az intézményi és a családi nevelés egymást erősítő folyamatként értelmezzük, mely megfelelő alapokat biztosít a gyermekek fejlődéséhez. Munkánkban a pikleri szemlélet érvényesülésével, gondoskodás és a bátorító nevelés elvei a meghatározóak.

3.2. Gyermekképünk

Minden gyermek egyedi és megismételhetetlen, individuum, aki egyéni szükségletekkel rendelkező, személyiség. Védelem, különleges bánásmód illeti meg. Fejlődését a genetikai adottságok, az érés törvényszerűségei, a család érzelmi légköre és a szociokulturális háttere, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg.

A csecsemőkor az alapvető bizalom, a kisgyermekkor az autonómia-érzés kialakulásának időszaka. Az első évek a legmeghatározóbbak a gyermek életében, személyisége fejlődésében. A korai kötődés és a szocializáció időszakában alakulnak ki a későbbi egész életre jellemzőbb szokások, viselkedésminták alapjai.

A csecsemő és a kisgyermek magával hozott képességeinek kibontakoztatásához a legkedvezőbb feltétel a szabadban mozgás, és játéktevékenység, a bizalomteljes meghitt személyi kapcsolat, az aktivitásra építő, interakcióban gazdag gondozás.

A gyermek fő tevékenysége a játék, mely útján megtanul tanulni, érdeklődni, kísérletezni. Megtanulja a nehézségek leküzdését. Megismeri az örömet, a megelégedést, amit a siker, a türelmes önálló, kitartó munka által elért eredmény útján szerez meg.

A nem kognitív készségek, kompetenciák kisgyermekkorai elsajátítása elengedhetetlen feltétele a későbbi eredményes tanuláshoz, az iskolai, társadalmi szerepvállalás sikeréhez.

3.3 Kisgyermeknevelő- képünk

A kisgyermeknevelő legfőbb munkaeszköze a személyisége. Alapvető tulajdonsága az empátia, az elfogadás és a hitelesség. Nevelői attitűdje elfogadó-engedékeny. Képes érzelmi biztonságot nyújtó kapcsolat kialakítására minden kisgyermekkel. Jól ismeri a kisgyermek életkori sajátosságait, egyéniségét, támogatja a személyiség kibontakozását, az aktivitást, az önállósodást. Képes a szülőkkal partneri kapcsolatban együttműködve elősegíteni szokások, a viselkedési szabályok elsajátítását. A gyermekek ellátását elhivatottsággal, professzionálisan, igényesen végzi. Képes a szakmai fejlődésre, a folyamatos megújulásra. Tudatában van annak, hogy személye, viselkedése példa lehet a gyermek és a szülők számára.

3.4. Bölcsőde-képünk

Bölcsődéink nyitottak a kisgyermekes családok számára. Törekvésünk, hogy minden kisgyermek és felnőtt jól, otthonosan érezze magát bölcsődéinkben. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek nyugodt, biztonságot nyújtó nevelői légkörben, a játékon keresztül, a játékba integráltan tanulással gazdagodjanak értelmileg, érzelmileg és szociálisan. A játék, mint legfontosabb tevékenység határozza meg arculatunkat, melyben figyelembe vesszük az életkori sajátosságokat és az egyéni képességeket is. Esztétikus, fejlesztő, optimálisan ingergazdag, környezetet teremtünk. Célunk, hogy a bölcsődéink kisgyermeknevelő központokként működjenek, ahol a gyermekek gondos ellátása mellett- jelentős segítséget adhatunk a gyermeküket otthonnevelő családoknak is.

4. AZ INTÉZMÉNY MINŐSÉGPOLITIKÁJA

Intézményünkben a minőségi munka alapkövetelmény. Ennek garanciája munkatársaink alapképzettsége, továbbképzése, szakmai fejlesztése és az önképzés.

Az ellátást és a szolgáltatás iránti igényt folyamatosan vizsgáljuk, mérjük. A mérések eredményeit beépítjük az intézmény további működésébe, folyamataiba. Felelősséget érzünk a szülők tájékoztatásáért, azért, hogy partnereinkkel összhangban és azok megalégedettségére végezzük munkánkat.

A minőségfejlesztés részeként fontosnak tartjuk a szakmai fejlődést.

A gyermekellátás színvonalának megtartását, növelését, az új kutatások eredményeinek megismerését, szakmai munkánkban való felhasználását, az egységes szakmai szemlélet kialakítását és annak megőrzését.

A szakmai program az Intézmény szakembereinek szoros együttműködésével valósul meg.

A részlegek vezetői rendszeresen ellenőrzik a szakmai munkát. Az Intézményvezető évente kétszer ellenőrzi a részlegek tevékenységét, az átfogó ellenőrzések két évente a munka minden területére kiterjednek.

A bölcsődei részlegvezetők vezetői megbízásuk 2. évének betöltését követően, a kisgyermeknevelők, szakdolgozók a gyakornoki idő lejártának hónapjában, és valamely címadományozás megelőzően munkavállaló minősítése megtörténik.

Minőségpolitikánk teszi lehetővé, hogy intézményünk hosszú távú céljai hatékonyan valósulhassanak meg.

A szakmai program tartalma, megvalósulása a szakmai megbeszélések és a továbbképzések egyik témaköre, ezzel megvalósulást is nyomon követjük.

4.1. Erősségeink

- bölcsődéink tárgyi feltételeinek megalapozottsága
- a személyi feltételek folyamatos biztosítása
- a minőségi kisgyermek ellátás
- az intézményvezető, a szaktanácsadó támogató, segítő, ellenőrző tevékenysége
- továbbképzések, közösség építő tevékenységek
- működő kapcsolatrendszerünk családokkal és intézményekkel
- működő alapítványaink

4.2. Fejlesztést igénylő területek

- a bölcsődei részlegvezetők esetében a BA szintű képesítés megszerzése
- kisgyermeknevelők BA képzésben való részvétele
- szakdolgozóink anyagi megbecsülése
- kisgyermeknevelők attitűdjének változása, a felnőttekkel való társas készségeinek fejlesztése
- több bölcsőde épületének felújítása illetve egységek felújítása,
- a játszóudvarok, közlekedő utak felújítása, korszerűsítése,
- valamennyi bölcsődei pancsoló működővé tétele, felújítása,
- levegőn altatás megteremtése az Aradi, Pozsonyi és a Hajló bölcsődében.

4.3. Szülői elégedettség mérése

A szülői elégedettségről rendszeresen tájékozódunk az egyéni és a csoportos beszélgetések alkalmával. A nevelési év végén minden bölcsődei részlegben elégedettségi kérdőív kitöltésével véleményezik a szülők a bölcsődei ellátást. A feldolgozás, az elemzést követően a szülőket tájékoztatjuk a mérés eredményéről.

Az elégedettség mérést követően:

- értékeljük az Intézmény helyzetét,
- a rendelkezésre álló erőforrásokból a szükséges fejlesztéseket elvégezzük,
- kidolgozzuk a szakmai fejlesztés stratégiáját, változás irányát és annak részleteit,
- a szükséges, alátámasztott módszereket kezdeményezzük,

- elismerjük munkatársainkat.

4.4. Képzés, továbbképzés, az egyéni fejlődés biztosítása

A szakdolgozók lehetőség szerint kötelező továbbképzéseken vesznek részt, e mellett házi továbbképzések keretében is foglalkozunk a szakmai ismeretek megújításával, új módszerek átadásával. Kisgyermeknevelői klubbot működtetünk, melynek keretében szakmai előadásokat, műhelyt tanácskozást szervezünk. Az élelmezési szakembereink rendszeres szakmai találkozásokon osszák meg tapasztalataikat, szakmai ismereteiket. A találkozások lehetővé teszik a módszerek, eljárások egyeztetését.

Lehetőséget biztosítunk továbbtanulásra, szakmai fejlődésre. A pályakezdő kisgyermeknevelők szakmai fejlődését gyakornoki rendszerben biztosítjuk.

5.AZ ELLÁTÁS IGÉNYBEVÉTELÉNEK MÓDJA

A 15/1998 évi NM rendelet értelmében bölcsődébe a gyermek 20 hetes korától 3 éves korának betöltéséig, illetve annak az évnek december 31, napjáig vehető fel, amelyben a gyermek a 3. életévét betölti. Fogyatékkal élő gyermek az 5. életév betöltéséig, ill. annak az évnek a december 31-ig vehető fel, amelyben a gyermek az 5. életévét betölti.

Az Újpesti Önkormányzati Bölcsődék Intézménye bölcsődei részlegeibe azok a gyermekek vehetők fel, akik újpesti lakcímmel rendelkeznek Újpesti közigazgatási területre, és életvitelszerűen Újpesten tartózkodnak.

A felvétel a szülő (törvényes képviselő) írásbeli kérelme alapján történik.

Az Újpesti Önkormányzati Bölcsődék Intézménye minden évben közzé teszi a bölcsődei felvétel módját, a felvételi kérelmek benyújtási határidejét, a felvétel rendjét a bölcsődék honlapján, www.ujpestibolcsik.hu

A felvételi kérelmek benyújtására minden év szeptembertől, azt követő év május 31-ig kerül sor az Újpesti Bölcsődék Intézménye Központjában, felfogadási időben. Az előjegyzés abba a bölcsődei részlegbe történik, amelyiket a szülő legmegfelelőbbnek tart. Ebben az időszakban azon szülők gyermekeinek beiratkozását várjuk, akik szeptembertől novemberig szeretnék megkezdeni a beszoktatást. November- december hónapban azokat a szülőket várjuk, akik az ellátást, januártól augusztusig szeretnék megkezdeni.

A két időszakon kívül folyamatosan van lehetőség a bölcsődei kérelmek benyújtására a megüresedett férőhelyeken.

Ha a gyermek felvételt nyert, és a megbeszélte időben nem kezdi meg a beszoktatást, indokolt esetben maximum 1 hónapig tartjuk fenn a helyet számára, ezt követően, - még igényli, az ellátást - újra be kell íratni a gyermeket. Ebben az esetben nem biztos, hogy abban a bölcsődei részlegben tudjuk el helyezni, ahová a szülő szeretné.

A bölcsődei felvételek további részleteiről a Bölcsődék Intézménye Felvételi Szabályzata rendelkezik.

A bölcsődei ellátás megkezdésekor az intézmény megállapodást köt a szülővel, a törvényes képviselővel az ellátás feltételeiről.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. 42 (1) értelmében amennyiben a gyermek nem érett az óvodai nevelésre, a 4. életvének betöltését követő augusztus 31-ig tovább gondozható a bölcsődében. A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését, gondozását a bölcsődéink a gyermek 6. életvének betöltéséig biztosíthatják. A gyermekek fejlesztésének megszervezését segítik.

6. HUMÁNERŐFORRÁS

Az Újpesti Önkormányzati Bölcsődék Intézménye 9 bölcsődei részlegében a bölcsődei részlegvezetők irányításával történik a kisgyermekellátás.

Az engedélyezett dolgozói létszám : 245 fő

Ebből szakmai létszám: 153 fő

kisegítő létszám: 92 fő

A gyermekek nevelését- gondozását 144 fő kisgyermeknevelő végzi. 6 fő rendelkezik a szakterületen figyelembe vehető főiskolai, egyetemi diplomával. (kisgyermeknevelő, szociálpedagógus, tanár, óvodapedagógus)

Az Intézmény minden dolgozója rendelkezik a munkaköréhez előírt képesítéssel.

A 15/1998.évi NM rendelet értelmében Intézményünk 6 fő gyermek szakorvost bíz meg a bölcsőde orvosi feladatok ellátásával. A munkavédelem és tűzvédelem biztonságát szakirányú engedéllyel rendelkező vállalkozás biztosítja megállapodásunk értelmében.

7. A BÖLCSŐDEI ELLÁTÁS TÁRGYI FELTÉTELEI

Tárgyi feltételeink a szakmai követelményeknek megfelelően, megalapozottan és folyamatosan alakítottuk ki. A gyermekek életkorának, fejlettségének megfelelő bútorzattal, gondozási eszközökkel, korszerű játékokkal rendelkezünk. A szabadban mozgást, játékot és életet lehetővé tevő, biztonságos környezet biztosítására törekszünk, annak érdekében, hogy gyermekeink nevelése a legoptimálisabb tárgyi környezetben valósulhasson meg.

7.1. Csoportsobák

Az alapterület megfelel a férőhelyszámnak. A bútorzat minden bölcsődében egységes, többségében korszerű gyermekbútorok. Egyediséget képvisel a bölcsődei részlegek beépített bútorai. Célszerű kiegészítő bútorok beszerzésével teljes a csoportok berendezése. A bútorok megfelelő elhelyezésével alakítjuk ki az elkülönített, nyugodt játszóhelyeket. Többségében elegendő hely van a nagymozgásos tevékenységekhez és a csendes játékokhoz. A csecsemők, a járnai tanuló gyermekeknek biztonságos hempergő vagy elkerített szobasarak biztosított.

A puhaságot üléspárnákkal, játszópárnákkal, kuckóval, mesesarokkal nyújtjuk. A gyermekeknek saját helyük van az asztaloknál étkezéskor. A nyugodt alváshoz saját ágyat, jellel ellátott ágyneműt, állandó ágyazási helyet biztosítunk gyermekeinknek. A kisgyermeknevelők ülőhelyét úgy helyezzük el, hogy mindig beláthassák a gyermekcsoportot.

7.2. Fürdőszobák

A gondozáshoz használt terület biztonságosan megközelíthető. Célszerű, tágas, megfelelően elhelyezett eszközök (pelenkázó, öltöztető pad, törülköző, és fésűtartó, egészalakos tükrök, fertőtlenítő eszközök, stb.) segítik a gondozás folyamatosságát. A gyermekvédelem és a mosdó a gyermekek számára elérhető, a gyermekméretű eszközök lehetőséget adnak az önálló tevékenységhez, a helyes szokások kialakításához. A szájöblítéshez, fogmosáshoz a feltételeket szülők és a bölcsődék biztosítják. A gyermekek saját pelenkáit, ruházatait jellel látjuk el, és jellel ellátott előkészítő polcon, szekrényben, pólyázó asztalban tároljuk. A gyermekek személyes tárgyainak megkülönböztetésére is színes esztétikus jeleket használunk.

7.3. Gyermeköltözők

A gyermekek otthoni és a váltóruháinak jellel ellátott bölcsődei öltözőszekrényeket biztosítunk. Öltöztető pad, pelenkázó asztal, szék, gyermekheverők a gyermeköltöző berendezése. A szülők számára biztosítjuk a várakozáshoz a feltételeket. A faliújságokon helyezzük el a neveléssel, gondozással kapcsolatos aktuális tájékoztatásokat, egyéb szükséges információkat.

7.4. A helyiségek díszítése

A vizuális ingerek egyensúlyára, az esztétikus ingergazdag környezet kialakítására törekszünk. Az évszakoknak, ünnepeknek megfelelően, ízlésesen, mértékletesen díszítjük a helyiségeket. A díszítések kivitelezésénél korszerű, tartós és biztonságos anyagokat használunk. Gyermekmagasságban helyezük el a képeket, fotókat. A gyermekek által készített síkbeli és háromdimenziós alkotásokat a gyerekek számára látható, megérintható magasságba tesszük. A képeket biztonságos megoldással rögzítjük, védjük.

7.5. Textiliák

A gyermekek a szülő döntése értelmében saját vagy bölcsődei ruházatban tartózkodnak a bölcsődében. A váltóruhát ennek értelmében vagy a szülő vagy a bölcsőde biztosítja. A pelenkáról minden esetben a szülők gondoskodnak, textil pelenkát a székletes gyermekek gondozásakor használunk. Az alapvető textiliákról, azok tisztításáról, pótlásáról a bölcsőde gondoskodik.(törülköző, ágynemű, előke, abrosz, fürdőlepedő, stb.) Az előírásoknak megfelelően, gondosan mossuk, fertőtlenítjük a textiliákat. A gyermekek személyes használati tárgyait jellel látjuk el.

7.6. Játszóudvarok

Játszóhelyeket alakítunk ki csoportonként, és tevékenységenként. Változatos mozgáslehetőségeket biztosítunk minden évszakban a beépített és a mobil játék eszközökkel. A szabványoknak megfelelő homokozókban évente tisztított minőségi homokot szállítunk. Nyáron pancsolással tesszük élvezetessé, és sokszor elviselhetővé a kánikulai napokat. A szabadlevegőn altatás a bölcsődék többségében folyamatosan szervezhető, fedett teraszok, fektető ágyak, és valamennyi egyéb feltételek biztosítottak.

7.7. Sósobák

Alapítványok támogatásával három bölcsődében alakítottunk ki sósobát. A Munkásotthon bölcsődében Somadrin típusú, a Homoktövis bölcsődében Himalája típusú só-játszószoba, Labdarúgó bölcsődében Himalája típusú só-játszószoba só-homokozóval működik. A szülőket írásban nyilatkoztatjuk a sósoba használatról. Szervezett formában, alcsoportonként hetente 2-3 alkalommal 25-30 percet tartózkodnak a gyermekek és kisgyermeknevelőik a helyiségben. A só-sobában játékokra és a tízórai elfogyasztására is van lehetőségük.

7.8. Játékkészlet

A játék készlet összeállításánál figyelembe vesszük a pedagógiai és az egészségügyi szempontokat, a gyermekcsoport életkori összetételét, létszámát. Fontosnak tartjuk, hogy biztonságos környezetben, jó minőségű, korszerű, fejlesztő játékokkal, eszközökkel játszhasználnak a gyermekeink. Biztosítjuk az anyag, a funkció szerinti változatosságot, a nemenkénti játékokat. Törekszünk arra, hogy a természetes anyagú, színű eszközök, játékok aránya növekedjen, tárolásukat is természetes anyagból készült kosarakban igyekszünk tárolni. Funkciók szerint csoportosítva, és a gyermekmagasságában helyezük el. Változatos eszközöket kínálunk minden tevékenységformához.(manipuláció, konstruálás, utánzás, nagymozgás,szerepjáték, stb.). A nagycsoportokba babakonyhát, fodrászsarkot, boltot rendezünk be. A nemi szerepek kialakulását erősítjük fiús, lányos játékokkal. Hangszerekkel, bábokkal bővítjük a játék készletet. A kognitív képességek fejlesztéséhez különböző logikai játékokat ajánlunk (kirakók, dominók, puzzlék). Minimum négy különböző építőjáték van a csoportokban, elhelyezésénél ügyelünk arra, hogy elegendő védett hely álljon a rendelkezésre az építéshez. Minden korcsoportban vannak ismeret adó, mesélhető képeskönyvek az aktuális évszaknak, ünnepnek megfelelően. Az alkotó tevékenységhez állandóan biztosítunk rajzpapírt, zsírkrétát, minőségi irónt, festéket, gyurmát. Könnyen kezelhető, biztonságos házilag készített só-liszt és főzött gyurmát használunk. A készletet különféle természetes anyagokkal, terményekkel egészítjük ki. Van lehetőség a csoportsobákban homokozásra, vizezésre. Mozgásfejlesztő játékok is vannak a sobákban.(kisautók, gurulók, mászó kockák,

alagutak, stb.) Egyes eszközök csak állandó felügyelet mellett használhatók. Ezeket magas, zárt helyen tároljuk. Az otthoni játékokat, átmeneti tárgyakat a gyermekek behozhatják a bölcsődei csoportokba, igényük szerint elővehetik.

A játékokat rendszeresen, szervezeten tisztítjuk, fertőtlenítjük. A készletet évente bővítjük és fejlesztjük.

8. GYERMEK ÉLELMEZÉS

A közétkeztetés feladata, az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. 50. §-nak (3) bekezdése előírja, hogy „ A közétkeztetésben – különös tekintettel az egészségügyi, szociális és gyermekintézményekben nyújtott közétkeztetésre – az élettani szükségletnek megfelelő minőségi és tápértékű étkezést kell biztosítani.”

A gyermekek ételmezését az OÉTI ajánlás jogszabályra emelkedett „ A rendszeres étkezést biztosító , szervezett ételmezési ellátásra vonatkozó táplálkozás-egészségügyiajánlás közétkeztetők számára” című dokumentum alapján végezzük.

A Bölcsődék Intézménye részlegei előkészítő-és befejező konyhái a HACCP (Hazard Analysis Critical Control Point) előírásainak megfelelően működnek.

Az Újpesti Önkormányzati Bölcsődék Intézményéhez összesen 9 bölcsődei részlegekben működő befejező tálaló konyha tartozik és a Bölcsődék Előkészítő Konyhája. A Bölcsődék Előkészítő Konyhája biztosítja a befejező konyhák számára az ételkészítéshez szükséges nyersanyagokat. Az Előkészítő Konyhában főzés nincs, kizárólag nyersanyag előkészítésre lett kialakítva. Maximális adagszám: 1400

Erre a rendszerre jellemző, hogy központosítva végzik a beszerzést, raktározás, előkészítés műveleteit. És az étkeztetés helyszínére szállítva az előkészített nyersanyagokat a befejező tálalókonyhán elkészítik és tálalják az elkészült ételféleségeket.

A befejező konyhák készítik el naponta a bölcsődés gyermekek négyzseri,(reggeli, tízórai, ebéd, uzsonna) és a bölcsődei dolgozók kétszseri (reggeli ebéd) étkeztetését.

Ezen kívül, Újpesti Önkormányzat által üzemeltetett két (a Pozsonyi utcai, és az Aradi utcai) bölcsődével közös épületben lévő, napközi otthonos Óvoda intézményébe beíratott óvodáskorú gyermekek napi három alkalommal (reggeli, ebéd, uzsonna) és közalkalmazottaik számára (reggeli, ebéd) is történik ételkészítés.

A gyermekek életkorának és egyéni fejlettségének megfelelő étkezést, szükség esetén - szakorvosi javaslat alapján- diétás étrendet biztosítunk valamennyi részlegben. Az étrendet a korszerű táplálkozási elvek és konyhatechnológiai eljárások figyelembe vételével szakképzett ételmezésvezető, gyermekorvos és dietetikus tervezi és állítja össze.

Az élelmi anyagok beszerzésének biztonságát szállítói szerződések biztosítják.

Kiemelten fontosnak tartjuk a jó minőségű gyermekételmezést, ezért rendszeresen mindenre kiterjedő ellenőrzéssel kísérjük figyelemmel annak megvalósulását.

A gyermekek heti étrendjéről a szülőket rendszeresen előre tájékoztatjuk.

Az ételmezés, az étkeztetés szabályait az Ételmezési Szabályzat tartalmazza.

9. NEVELÉS-GONDOZÁS A BÖLCSŐDÉBEN

A nevelés céltudatos, tervszerű érték közvetítő folyamat melysorán ismereteket, szokásokat, hagyományokat, normákat, viselkedésformákat sajátít el a gyermek. Az érték elsajátítás folyamatában az érzelmeknek meghatározó szerepe van a 3 éven aluli korosztályban, ezért átélhető, megtapasztalható élményeket kell közvetíteni. A nevelés bipoláris, a gyermek is aktív résztvevője. A bölcsődei szakemberek a családi nevelést figyelembe véve, azt kiegészítve, a szülővel együttműködve alakítják ki a nevelés folyamatát.

9.1. A bölcsődei nevelés- gondozás célja

A pszicho-szociálisan érett, önálló, harmonikus személyiség megalapozása. Az esélyegyenlőség megteremtése, a társadalmi beilleszkedés elősegítése.

9.2. A bölcsődei nevelés-gondozás feladata

A családban nevelkedő gyermekek napközbeni ellátása, a testi, lelki, szociális szükségletek kielégítése, a harmonikus fejlődés elősegítése a gyermekek feltétel nélküli elfogadásával, fizikai-, és érzelmi biztonságának, jólétének megteremtésével, kompetenciájának figyelembe vételével, játéktevékenység és egyéb tapasztalatszerzési lehetőségek biztosításával, viselkedés minták nyújtásával. A hátrányos helyzetű, szegény, periférián élő családok gyermekei esetében a hátrányok és következményeik enyhítése, ellensúlyozása. A sajátos nevelési igényű gyermekek gondozásba épített fejlődéssegítése. A kisebbséghez tartozó gyermekek esetében nemzeti/etnikai hovatartozás tiszteletben tartása, az identitás tudat kialakulásának elősegítése. Egyenlő esélyekhez juttatás, társadalmi beilleszkedés elősegítése.

A kisgyermeknevelés legfontosabb feladata, hogy azt tanulja, tapasztalja meg a gyermek, hogy szeretik, hogy fontos és értékes, és bízhat a felnőttekben.

9.3. Nevelési fő feladatok

9.3.1. Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása

- a testi - lelki fejlődéshez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése
- a primer szükségletek, egyéni igények kielégítése
- a környezethez való alkalmazkodás és az alapvető kultúrhigiénés szokások kialakulásának segítése, a testi – lelki harmónia kialakulását, megőrzését segítő napirend, étkezés, alvás, levegőzés, mozgás, stb.)

9.3.2. Az érzelmi fejlődés és a szocializáció segítése

- derűs légkör megteremtése, a bölcsődei adaptáció nehézségeinek megelőzése, csökkentése,
- segítése
- a kisgyermeknevelővel való szeretetteljes, érzelmi biztonságot jelentő kapcsolat kialakulásának segítése,
- egyéni szükségletek kielégítése, az én-tudat egészséges fejlődésének segítése,
- bizalmon és elfogadáson alapuló társas kapcsolatok kialakítása, az együttélés szabályainak elfogadása, a másik iránti nyitottság, empátia és tolerancia fejlődésének segítése,
- lehetőség teremtés a kisgyermeknevelővel és a társakkal közös élmények szerzésére, az én-érvényesítés és a tolerancia egyensúlyának irányába befolyásolva a fejlődést,
- a kommunikatív képességek fejlődésének segítése a kommunikációs kedv felkeltésével és fenntartásával.

9.3.3. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése

- az érdeklődés kialakulásának, fenntartásának, erősödésének, az érdeklődési kör bővülésének segítése,
- a gyermek életkorának, érdeklődésének megfelelő tevékenységek biztosítása,
- a gyermek igényeihez igazodó közös élmények, viselkedési és helyzetmegoldási minták nyújtása,
- önálló aktivitás, kreativitás támogatása,
- önálló véleményalkotásra, döntésre, választásra való képessé válás segítése,
- ismeretnyújtás, tapasztalatok és élmények feldolgozásának segítése,
- a gyermek tevékenységének támogató- bátorító odafigyeléssel kísérése, megerősítése, az önkifejezés lehetőségeinek megteremtése az egyes helyzetekben.

10. A BÖLCSÖDEI NEVELÉS - GONDOZÁS ALAPELVEI

10.1 A családi nevelés elsődlegességének tisztelete

A kisgyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. Bölcsődéink a családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva, és lehetőség szerint erősítve vesz részt a gyermekek nevelésében, gondozásában. De szükség esetén lehetőségeihez mérten törekszünk a családi nevelés hiányosságainak kompenzálására, korrigálására. Mindezek értelmében lehetővé tesszük a szülők számára a részvételt a gyermekük bölcsődei életében, különböző szinteken és módokon.

10.2. A gyermeki személyiség tiszteletének elve

A gyermekeket, mint fejlődő személyiséget különleges védelem illeti meg. Bölcsődéinkben a nevelés és a gondozás olyan érték közvetítő folyamat, amely – az emberi jogok és az alapvető szabadságjogok tiszteletben tartásával – a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatását, a személyes, szociális és kognitív kompetenciák fejlődésének elősegítését jelenti.

10.3. A nevelés és a gondozás egységének elve

A nevelés és a gondozás elválaszthatatlan egységet alkot. A gondozás minden helyzetében nevelés történik, a nevelés helyzetei, lehetőségei még sem korlátozódhatnak csak a gondozási helyzetekre.

10.4. Az egyéni bánásmód elve

A gyermek fejlődésének alapvető feltétele a felnőtt őszinte érdeklődése, figyelme, megbecsülése, a gyermek kompetenciáján alapuló választási lehetőség biztosítása, a pozitív megnyilvánulások támogatása, erősítése. A kisgyermeknevelő szeretetteljes odafordulással, megfelelő környezet kialakításával, a gyermek életkori-, és egyéni sajátosságait, fejlettségét, pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, hangulatát figyelembe véve segíti a gyermek fejlődését. Fontos, hogy a bölcsődébe járó gyermekek mindegyike folyamatosan érezze a róla gondoskodó felnőtt figyelmét, elfogadását. Akkor is, ha lassabban fejlődik, ha sajátos nevelési igényű, ha viselkedése különbözik a megszokottól, és emiatt nehezebben kezelhető. A kisgyermeknevelő elfogadja, tiszteletben tartja a vallási, nemzetiségi, etnikai, kulturális, stb. hovatartozást, lehetőség szerint segíti az identitástudat kialakulását és fejlődését, segíti a saját és más kultúra, hagyomány megismerését, tiszteletben tartása.

10.5. A biztonság és a stabilitás elve

A fizikai és az érzelmi biztonságot nyújtunk a gyermekeknek. A személyi és tárgyi környezet állandósága (saját gyermekrendszer, felmenőrendszer, csoport és környezet állandóság), a napirend eseményeinek ismétlődése növeli a gyermekek érzelmi biztonságát, segíti a tájékozódásukat, a jó szokások kialakulásában. Az új helyzetek fokozatos bevezetése segíti az alkalmazkodást, a megismerést, a változások elfogadását.

10.6. Az aktivitás, az önállósulás segítésének elve

Biztonságos és tevékenységre motiváló személyi, tárgyi környezettel, elegendő idő biztosításával, a gyermek kompetenciájának figyelembevételével segítjük az önállósodást. Fokozza a gyermek aktivitását és önállóság iránti vágyát a felé irányuló szeretet, elismerés, a próbálkozások támogatása, ösztönzése, az igényekhez igazodó segítségnyújtás. A kisgyermeknevelő az élményszerzés lehetőségének biztosításával, példamutatással, az egyes élethelyzetek a gyermek számára átláthatóvá, befogadhatóvá tétele, a tapasztalat-feldolgozás segítségével, bátorítással segíti a tanulást.

10.7. Az egészséges nevelő hatások elve

A nevelés érték közvetítés és értékteremtés. Eredményessége érdekében fontos, hogy a gyermekekkel foglalkozó felnőttek – a személyiség különbözősége tisztelete mellett egyetértsenek a gyermek kompetenciájának és pillanatnyi szükségleteinek megfelelő biztosításában, az alapvető értékek, erkölcsi normák és célok tekintetében, és egyeztessék nézeteiket, közelítsék egymáshoz nevelői gyakorlatukat.

11. A BÖLCSŐDÉK MŰKÖDÉSI RENDJE

A bölcsődék nyitvatartási idejét a Fenntartó szabályozza, figyelembe véve a bölcsődébe járó gyermekek szüleinek igényeit, és a bölcsődei ellátás tapasztalatait. A napi nyitvatartási idő valamennyi bölcsődei részlegben napi 11 óra, 6,30-17,30h-ig.

A teljes nyitva tartás alatt szakképzett kisgyermeknevelők foglalkoznak a gyermekekkel. Ünnepnapokon és a hivatalos munkaszüneti napokon zárva tartunk.

Évente egy alkalommal, a Bölcsődék Napjának tiszteletére (Április 21) a nevelésmentes napot szervezünk, amikor bölcsődéinkben kisgyermekeket nem fogadunk.

A nyári hónapokban a bölcsődék a társóvodákhoz kapcsolódó időpontokban, 5 hétig zárva tartanak. Az 5 hetes nyári zárás alatt a családok szükségletei szerint, és kérésének megfelelően a nyitva lévő bölcsődei részlegek ellátást biztosítanak.

Minden év december végén, a két ünnep közötti napokon zárva tartunk.

A bölcsődék zárvatartásáról a szülőket tájékoztatjuk.

11.1. A gyermekcsoportok szervezése

A bölcsődei gyermekcsoportok létszámát a 15/1998.(IV.30) NM rendelet 40.§(2) határozza meg. A rendelet értelmében a csoportlétszám legfeljebb 10-14 fő. Ennél magasabb létszám szakmailag nem fogadható el. A csoportokat lehetőség szerint életkoronként szervezzük. A bölcsődei ellátás teljes időtartalma alatt igyekszünk biztosítani a személyi állandóságot, a „saját” gyermek rendszert. A gyermek a bölcsődei ellátás teljes ideje alatt lehetőleg ugyanabba a csoportba jár. A saját kisgyermeknevelő szoktatja be a bölcsődébe, végzi nevelését, gondozását, figyelemmel kíséri fejlődését, számon tartja egyéni igényeit, problémáit, szokásait, rendszeresen vezeti a gyermek dokumentációit. A csoport gyermekeinek egy része, 5-7 gyermek tartozik egy kisgyermeknevelőhöz. Az úgynevezett „ölelkezési időt” (mindkét kisgyermeknevelő bent van a csoportban) elsősorban a „saját” gyermekeik nevelésére fordítják. A műszakbeosztásokat a helyi adottságok alakítják a bölcsődei részlegvezetők. A gyermekek soha nem maradhatnak felügyelet nélkül, még akkor sem, ha a kisgyermeknevelői létszám nem teljes.

11.2. A gyermekek napirendje

Az életkornak megfelelő napi életritmus kialakítása az egészséges testi és szellemi fejlődés alapfeltétele, ezért a jól szervezett folyamatos napirendet központi kérdésnek tekintjük. A kisgyermeknevelők a gyermekek életkori sajátosságainak, az egyéni igényeinek figyelembe vételével tervezik és valósítják meg a napirendet. Arra törekszünk, hogy a családi nevelés és a bölcsődei nevelés összhangban legyen, harmonikusan egészítse ki egymást. A jól szervezett, rugalmas napirend segíti a gyermekek igényeinek, egyéni szükségleteinek kielégítését, a nyugodt gondozás feltételeit, a csoport nyugalma. Erősíti a gyermekek biztonságérzetét, lehetőséget ad a folyamatos játékra, és biztosítja a várakozás nélküli ellátást. A napirend függ a csoport életkori összetételétől, a gyermekek szükségleteitől, az évszakok, az időjárás, a nyitvatartási időtől, az építészeti adottságoktól. Megvalósításának feltétele a jó munkaszervezés, a kisgyermeknevelők és a technikai dolgozók összehangolt munkája. A csoportok napirendjét egyeztetjük, összehangoljuk, szükség szerint módosítjuk, rugalmasan alkalmazzuk. Igyekszünk úgy dolgozni, hogy minden gyermek esetében és minden tevékenységre vonatkozóan az egész nap során érvényesüljön a folyamatosság.

A gyermekek napirendjéhez igazodik a kisgyermeknevelők munkarendje. A csoportok napirendjéről a szülőket tájékoztatjuk.

12.A BÖLCSŐDEI NEVELÉS - GONDOZÁS FŐBB HELYZETEI

12.1. Gondozás

A gondozás bensőséges interakciós helyzet a gyermek és a kisgyermeknevelő között. Elsődleges célja a gyermek testi szükségleteinek kielégítése, a helyes szokások kialakítása. A gondozás minősége meghatározza a gyermek közérzetét, a gyermek felnőttöz való viszonyát. A gondozási műveletet úgy végezzük, hogy a gyermeknek örömforrás legyen a gondozás, és aktívan együttműködjön. Elvárásaink igazodnak a gyermek életkorához, fejlettségéhez, aktuális állapotához. Ha nincs kedve együttműködni, rugalmasan alkalmazkodunk állapotához, és a műveleteket vagy annak egy részét elvégezzük helyette. A felnőtt tapintatos bánásmódja, elfogadást kifejező verbális és nonverbális kommunikációja kihat a gyermek pozitív én-képének kialakulására, az önellfogadásra. Gondozás közben fontos nevelési feladatokat is ellátunk, pl. egészséges életmódra nevelés, helyes szokások kialakítása, életkornak megfelelő napirend kialakítása. Pozitív nevelési módszereket alkalmazunk (dicséret, bátorítás, elismerés). Lehetőségeket ajánlunk, ismereteket adunk. A kisgyermeknevelők a gondozás közbeni tapasztalataikat megbeszélik és egyeztetik az eljárásokat. Ez biztosítja az egységes nevelést. A szülők a beszoktatás alatt, majd azt követően is megfigyelhetik a gondozást, és összevethetik az otthoni módszereikkel.

12.2. A gondozás szervezése

A gondozást az ölelkezési időben a saját kisgyermeknevelő, azon túl a társ- kisgyermeknevelő végzi. Távollét esetén a helyettesítést a gyermek számára ismerős kisgyermeknevelő látja el. A napirendet úgy alakítjuk, hogy elkerülhető legyen a párhuzamos gondozás. A fürdőszobában lehetőség szerint egy csoportból egy kisgyermeknevelő és legfeljebb két kisgyermek tartózkodik. A gondozásokat úgy szervezzük, hogy elegendő idő jusson a gyermek nyugodt, zavartalan ellátásához, a gyermek aktív együttműködéséhez, a helyes szokások gyakorlásához.

12.3. Gondozási műveletek

12.3.1. Pelenkázás, bili, WC-használat

A gyermekek pelenkázásához egyszer használatos saját pelenkát használunk. A pelenkát naponta többször cseréljük: reggelente szükség szerint, ebéd előtt és alvás után minden pelenkás gyermeket tisztába teszünk. A széketes pelenkát azonnal kicseréljük. A gyermek igényei és fejlettsége szerint a pelenkacserét a pólyázón fektetve vagy állva végezzük. Csak az enyhén nedves gyermeknél használunk törülköződőt az alsó test törlésére. A vizeletes és széketes gyermekeknél a folyóvizes lemosást alkalmazzuk. A folyóvizes lemosás tisztább, és kellemesebb komfortérzést ad. A lemosás alatt lehetőséget biztosítunk a vízzel való ismerkedésre, és az együttműködésre. Az otthon bilit használó gyermekek a bölcsődében is bilit használhatnak, a gyermekvécét, mint lehetőséget ajánljuk fel. A WC-papír használatát a fiúknak is ajánljuk, a kislányoknak a törlést a kisgyermeknevelők segítik. A szobatisztaság kialakulását nem sürgetjük, tiszteletben tartjuk az egyéni érési tempót. Az idegrendszeri, pszichoszomatikus fejlettség, együttműködési készség alapján minden gyermek szobatiszta lesz.

12.3.2. Testápolás

Testünk tisztasága nem csak elégedettséget és jó érzést ad, hanem a betegségek megelőzésében is szerepe van. Az alapvető tisztasági szokások kialakítását már kisgyermek korban el kell kezdeni. Játék, egyéb tevékenység folyamán a gyerekek keze gyakran piszkos lesz, ezért gyakran kezet mosunk. A bölcsődébe érkezéskor a gyermekek a szülők felügyelete mellett mosnak kezet. Mindig kezet mosunk pelenkacsere és a WC használat után. Fontos feladatunk helyes kézmosás tanítása. Arcot akkor mosunk, ha maszatos. A mosakodáshoz folyékony szappant használunk. A kézmosást, törülközést személyes példaadással segítjük. A tükör előtti fésülködés a mozdulatok gyakorlása mellett, a testséma kialakulása, a saját test jellemzőinek megismerése szempontjából is fontos. Ezért egész alakos tükörket használunk.

A gyermekek egyéni fejlettségének megfelelően a reggeli gondozás idején kerül sor a szájböblögetésre, a fogmosásra. A gyereke saját eszközöket használnak. A kisgyermeknevelő megmutatja a helyes mozdulatokat is.

Tanítjuk a helyes orrfújást, a papír zsebkendő használatát. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermek ruházata tiszta, ízléses, kényelmes, legyen. Lábbelije egészséges, tartsa a bokáját. Elegendő időt adunk a gyermekeknek az öltözésre, vetkőzésre. Segítjük, figyelemmel kísérik tevékenységüket, így elkerüljük, hogy a ruhát, cipőt, stb. helytelenül vegye fel, kényelmetlen legyen számára vagy elmenjen a kedve a további együttműködéstől. Az öltözködéssel az esztétikai érzéket, az igényességet fejlesztjük. A gombolást, fűzést játék közben is gyakorolhatják. A testápolással kapcsolatos szokáskialakítást következetesen végezzük, azzal a céllal, hogy a gyermekekben kialakuljon az igény, és szokássá váljon a kéz- arcmosás, az alapos törülés, a fogmosás, a fésülködés, és az igényes, rendezett öltözék.

12.3.3. Étkezés

Az egészséges életmódra nevelés része az egészséges táplálkozás. Fontos feladatunk a gyermekek táplálása, az önálló étkezés tanítása, a helyes étkezési szokások kialakítása. Eredményünk, ha örömmel, jó étvágyal fogyasztják az ételt. A gyermekek koruk és fejlettségük szerint, ülben vagy asztalnál ülve, gondozási sorrendben étkeznek. Mindig figyelembe vesszük az egyéni tempót is. Az étkezések azonos időben, kulturált körülmények között, derűs légkörben zajlanak. Az ételt a kisgyermeknevelő megkóstolja, mielőtt odaadja, meggyőződik arról, hogy megfelel a gyermek igényeinek. A gyermekek játékból érkeznek az asztalhoz, saját helyükre ülnek. A kisgyermeknevelő személyre szólóan terít és tálal. Az együttműködési szándék szerint bevonja a gyermekeket a folyamatba. Az étkezők mellett ülve biztosítja a nyugodt, zavartalan étkezést. A helyes étkezési szokások (alapos rágás, főzelék, gyümölcs, zöldség fogyasztás) kialakítására nagy hangsúlyt fektetünk. Az új ízeket fokozatosan vezetjük be, ösztönözzük, de nem kényszerítjük a gyermekeket az étel elfogyasztására. A szülőkkel információkat cserélünk a gyermek étkezési szokásairól. Az étkezéssel a kisgyermeknevelők feljegyzést készítenek a gyermekek egyéni dokumentációjába.

12.3.4. Pihenés, alvás biztosítása

A gyermekek akkor játszanak, vesznek részt aktívan a gondozásban, ha egyéni igényük szerint megfelelő időt, lehetőséget biztosítunk pihenésre, alvásra. Gyermekfektetőn, heverőn, kuckóban pihenhetnek. Az alváshoz optimális feltételek szükségesek: átszellőztetett szoba, állandó alvó hely, csend, nyugalom, kényelmes ruházat, póttárgy. Egyéni bánásmóddal, testközelséggel, simogatással, halk énekkel, mesével segítjük az elalvást. Fekvő gyermeknek a fulladásveszélye miatt nem adunk cumisüvegbe folyadékot. Ébredés után csendes játékra van lehetőség, ügyelünk arra, hogy a korán ébredők a még alvókat ne zavarják.

12.4. Játéktevékenység

A játék egyetemes emberi, belső késztetésből fakadó örömteli tevékenység. Életszükséglet. A játék útján történő tanulás döntő hatású az ember személyiség fejlődésére. A játék a gyermekkor legfontosabb tevékenysége, amely segít a világ megismerésében és befogadásában, elősegíti az érzelmi, értelmi és a szociális fejlődést, értékek tekintjük a szabad játékot, az önálló mozgást, aktivitást, az alkotást, a kreativitást. Személyi és tárgyi feltételek biztosításával, jól szervezett napirenddel segítjük elő a nyugodt játéktevékenységet. Fontosnak tartjuk a játék során is a gyermek megismerésén alapuló egyéni bánásmódot, a személyközpontúságot. A kisgyermeknevelő a gyermek igényétől és a helyzettől függően vesz részt a játékban, pl. kezdeményez, ötletet ad, segíti a megosztást, bátorít, együtt játszik a gyermekkel, stb. Viselkedése, kommunikációja minta a gyermekek számára. Érzelmi biztonságban indirekt módszerekkel az értelmi fejlődést segítjük.

Módszertani levél, fejlődéslélektani, pedagógiai, neveléslélektani ismeretek segítenek abban, hogy önálló felelősséggel hozhassunk döntéseket a gyermekek játéktevékenységével kapcsolatban.

12.5. Tanulás

A tanulás fogalmát a lehető legtágabban értelmezzük: tanulásnak tekintünk minden olyan tapasztalást, információszerző folyamatot, amely tartós változást idéz elő a viselkedésben és a gondolkodásban. A tanulás nem csupán ismeretszerzés, átszövi a bölcsődei élet egészét. Legfőbb motiválója a személyes kíváncsiság, érdeklődés. a tanulási vágy belső motívum: gyermek öröme leli az egész folyamatban, és annak eredményében egyaránt. A tanulás a gyermek életkorából és fejlettségéből adódóan tevékenységbe agyazottan történik. Legfőbb szinterei a természetes élethelyzetek: gondozás, játék, a felnőttekkel, társakkal, együttes tevékenységek, kommunikáció. A tanulás jelentős mértékben utánzáson alapuló spontán tevékenység, játékos tapasztalatszerzés. A beszéd a kisgyermekkorban tanulás egyik fontos eleme. A kommunikatív képességek fejlődésének feltétele a biztonságos és támogató környezetben zajló felnőtt-gyermek és gyermek-gyermek interakció.

A fizikai és érzelmi biztonság megteremtésével, optimálisan ingergazdag környezettel tesszük lehetővé, hogy a gyermek nyitottan, érdeklődéssel fordulhasson a környezete felé, kedve legyen aktívan tevékenykedni. Sok lehetőséget kínálunk tapasztalatszerzésre, a környezet megismerésére. Magyarázattal, bátorítással, elismeréssel segítjük a megértést, a feldolgozást. Követhető, pozitív mintát nyújtunk. Teljesítményelváráshoz kötött, direkt ismeretátadás nincs a bölcsődeinkben.

13. KIEMELT SZAKMAI FELADATOK

13.1. A családi nevelés segítése, kapcsolattartás a családokkal

A gyermekek egészséges szocializációja, a személyiségfejlődése érdekében kiemelt szakmai feladat a család – bölcsőde közötti kapcsolat erősítése, a családi nevelés segítése. A családi és a bölcsődei nevelés közötti összhang, a szülők és a kisgyermeknevelők között kialakult bizalom, együttműködés elősegíti a gyermekek egészséges, testi, lelki és szociális fejlődését. Mindenkor nyitottak vagyunk a kisgyermekes családok számára. A szülők a bölcsődébe való jelentkezéskor széles körű tájékoztatást kapnak a bölcsődei életéről, a szokásokról, szabályokról, a családlátogatás jelentőségéről, a beszoktatás módjáról. Megtekinthetik a gyermekek által használt helyiségeket, a játszóudvart. Megismerhetik a gyermekük leendő kisgyermeknevelőjét.

Bemutató kiadványokon, honlapon, faliújságokon nyújtunk információt az ellátásról, a helyi szakmai programról.

A kapcsolattartásnak, tájékoztatásnak több formája van, mindegyik más-más szerepet tölt be, ezért párhuzamosan minél többet alkalmazunk. A közös élmények, emberi kapcsolatok és a tájékozottság nagymértékben hozzájárulhat a szülői hatékonysághoz, és segítheti a családi nevelést és a kisgyermek fejlődését.

13.1.1. Szülői értekezletek

A bölcsődei részleg vezetője a felvétel alkalmával, majd később a napi csoportlátogatások, az egyéni beszélgetések és a szülői értekezletek alkalmával tart kapcsolatot a szülőkkel. Évente legalább két alkalommal szervez szülőértekezletet, a szülőket érintő kérdésekről. Az új szülők részére a felvétel előtti időszakban – kb. június 2-4 hete – tájékoztató jellegű szülő értekezletet tart. Bemutatja a bölcsődét, a kisgyermeknevelőket, a bölcsőde orvosát, az ételmezésvezetőt, a dietetikust. Ismerteti a szakmai programot és a házirendet, válaszol a szülők kérdéseire. Az első szülőértekezleten a kisgyermeknevelőkkel megállapodnak a családlátogatás időpontjában és a beszoktatások idejéről.

Az óvodába kerülő gyermekek szülei számára az óvodai beiratkozás előtt szervezünk értekezletet, melyre meghívjuk a bölcsődei részleggel kapcsolatot tartó óvoda vezetőjét, óvodapedagógusait.

13.1.2. Családlátogatás

A gyermek felvétele előtt- optimális esetben a beszoktatás előtt egy vagy két héttel) szervezik a kisgyermeknevelők.

13.1.3. Szülővel történő fokozatos beszoktatás

A három éven aluli gyermekek természetes élettere a család. Hasonló korú társakkal való együtt nevelkedése nem saját, hanem a társadalmi igény. Feladatunk, hogy az igény kielégítése mellett csökkentsük azokat a problémákat, nehézségeket, amelyeket a szülőktől való elválás, a környezetváltozás okoz. Ezt a célt szolgálja a szülővel történő fokozatos beszoktatás, amit a szülőkkel egyeztetve, a szakma alapelvei és a felhalmozódott tapasztalati értékeink és a kisgyermek érdekei szerint tervezünk és végzünk. A módszer lehetőséget ad arra, hogy lehető legkíméletesebb módon történjen az elválás, és a gyermek biztonságban érezze magát az új környezetben. Az anya vagy az apa jelenléte megkönnyíti a gyermek számára az új környezet elfogadását, elősegíti a kisgyermeknevelővel való jó kapcsolat, érzelmi kötődés kialakulását. Mérsékeli az adaptáció során mutatkozó stressz reakciókat (pl. sírás, tiltakozás, nyugtalanság, étkezési zavar, alvászavar). A szülők megismerhetik az ellátás minden részleteit, közvetlenül láthatják a nevelő munkát, a nevelői magatartást, módszereket. Módszertani levél, és belső adaptációs jegyzet alapján végezzük, rugalmasan alkalmazzuk, a gyermek, szülő egyéni igényeinek figyelembe vételével. A „saját” kisgyermeknevelő napi, és összegző feljegyzést készít az eseményekről a gyermek dokumentációjába.

13.1.4. Napi beszélgetések a szülővel

Fontosnak tartjuk a kölcsönös tájékoztatást a bölcsődébe érkezéskor és a hazaadáskor. Érkezéskor a szülő nyújt információt az előző nap gyermekkel kapcsolatos eseményeiről, a gyermek egészségügyi állapotáról, változásairól. Hazaadáskor a kisgyermeknevelő tájékoztatja a szülőket a gyermekről (hangulata, közérzete, társkapcsolata, beszéd, játék, mozgás, étkezés, alvás, levegőzés, önállóság, stb.) Ügyelünk arra, hogy a beszélgetés a gyermek bevonásával történjen. A napi beszélgetések formálják a kapcsolatot és erősítik a bizalmat, lehetőséget ad a gyermek és egymás jobb megismerésére, a nevelés összehangolására.

13.1.5. Szülőcsoportos beszélgetések

A kapcsolattartásnak olyan módszere mely lehetővé teszi, hogy az adott csoporthoz tartozó gyermekek szülei szervezett formában találkozhassanak, beszélgethessenek aktuális témákról a gyermekek fejlődésével, nevelésével kapcsolatban. A beszélgetések célja a családi nevelés segítése, a gyermek személyiségfejlődésének, szocializációjának elősegítése. A beszélgetéseket a kisgyermeknevelők vezetik. Évente legalább két alkalommal szervezzük, a szülőkkel megbeszélte időpontokban. A beszélgetések erősítik a partneri együttműködést, a bizalomra épülő jó kapcsolatot. Szülői közösségek alakulhatnak ki. A beszélgetés ideje alatt a gyermekek felügyeletét biztosítjuk.

13.1.6. Egyéni beszélgetések

A személyes beszélgetést igénylő kérdésekben, nevelési problémákban egyéni beszélgetést kezdeményezhet a szülő, a kisgyermeknevelő, a bölcsődei részlegvezető. A közös átgondolás szakmai kompetenciát meghaladó esetében szakember bevonása is kérhető. A nyugodt beszélgetés feltételeit és a kisgyermek felügyeletét biztosítjuk.

13.1.7. Üzenőfüzet

Tájékoztatásíró formája, mely nem helyettesíti a személyes, közvetlen kapcsolattartást, de kiegészíti és megerősíti azt. Tájékoztatást a kisgyermeknevelő a gyermek fejlődéséről, a bölcsődei élet eseményeiről, a programokról, stb. Az üzenőfüzet bejegyzéseinek folyamatosságával a kisgyermek bölcsődében töltött időszakáról hagyunk nyomot a család, a kisgyermek számára.

13.1.8. Szervezett közös programok

A programok a családok igényeihez igazodó többlet lehetőségek a családi nevelés, a család bölcsőde kapcsolatának erősítése érdekében. A program lehet, családi délután, játszóház, kézműves alkotó foglalkozás, előadás, étel-, könyv-, játékbemutató, sportnap. Az ünnepekhez, különleges napokhoz kapcsolódóan közös mézeskalács készítést, mikulásvárást, apák napi partit, anyák napját, gyermeknapot rendezünk. A gyermekek a szülők biztonságot adó jelenlétében szereznek tapasztalatokat a társas helyzetekről, együtt játszhatnak szüleikkel és kortársaikkal. A szülők ötleteket kaphatnak egymástól is a neveléshez, megoszthatják tapasztalataikat egymással. Megfigyelhetik a bölcsődei élet részleteit, a napirendet, étrendet, játékkészletet.

13.2. Egészségvédelem az egészséges életmód megalapozása

A gyermekek testi-, lelki egészségének megőrzése, az egészséges életmód, a helyes szokások, viselkedés módok megalapozása a bölcsődei egészségvédelem célja. Személyes példamutatásra építve derűs, elfogadó légkörben naponta biztosítjuk a folyamatos játékot, az elegendő szabadlevegőn tartózkodást, a gyermekek fejlettségének, állapotának megfelelő étrendet, a fejlődéséhez szükséges élelmi anyagokat.

13.2.1. Lelki egészségvédelem

A lelki egészség szempontjából döntő jelentőségűek az első években szerzett benyomások. Az adaptáció és az azt követő időszak érzelmi jelei többnyire láthatóak, de az sem ritka, hogy a gyermek belső feszültségekkel küzd. A kisgyermeket körül vevő bölcsődei szakemberek a gyermek viselkedését folyamatosan figyelemmel kísérik, annak érdekében, hogy felismerjék a lelki problémákat, a stressz jeleit és segítik ezek feldolgozását. Mindent megteszünk azért, hogy a gyermek biztonságban érezze magát, és elfogadja az új környezetét. Figyelünk a mentálhigiénés változásokra, tünetekre és kompetencia határainkon belül kezeljük ezeket. A segítő szemléletű, személyközpontú kisgyermeknevelők hozzájárulnak a gyermekek lelki egészségének megtartásához. Sikerélményekhez juttatjuk a gyermekeket, megerősítjük a helyes viselkedést, Figyelmet fordítunk az agresszió megelőzésére. a játék segítségével oldjuk a feszültségeket. A szeretetteljes légkör, a rendszeresség, a következetesség biztonságérzetet ad. A gyermekek kedvenc játékkukat, átmeneti tárgyat behozhatnak, ami vigaszhoz nyújt és folytonosságot a családi otthon iránti igényben.

13.2.2. Mozgásfejlődés segítése

A gyermek legtermészetesebb megnyilvánulása a mozgás. Csecsemő és kisgyermekkorban alakulnak ki az alapvető mozgásformák. A gyermekek mozgásigénye nagy, az egészséges gyermek szívesen és örömmel mozog. A mozgásigény kielégítését a szabad játék és mozgás biztosításával, a szabadban és a szobában történő tevékenységekkel, mozgáskezdeményezéssel segítjük. A környezetet balesetmentessé tesszük, a veszélyhelyzeteket igyekszünk kiküszöbölni. Olyan körülményeket teremtünk, amelyek fokozzák a mozgáskedvet, változatos mozgásformákra adnak lehetőséget. Elegendő időt, megfelelő helyet, eszközöket biztosítunk a mozgáshoz a csoportokban és az udvarokon. A csecsemőknek védett, elegendő térrel rendelkező helyett biztosítunk (hempergő, elkerített szobasarak). A gyerekek állandó felügyelet mellett, szabadon, egyéni fejlettségüknek, állapotuknak, belső aktivitásuknak megfelelően gyakorolhatják a nagymozgásokat, finom mozgásokat. A mozgás pozitívan hat az idegrendszerre, a növekedésre, az egészség fenntartására, a betegségek megelőzésére. De segíti az én-tudat fejlődését és az alkalmazkodást.

13.2.3. Levegőzés

Minden évszakban biztosítjuk a szabadban, a friss levegőn tartózkodást, kinti játékot, mozgást. A szabadban altatást biztosítunk valamennyi egészséges kisgyermeknek, amennyiben azt az időjárás lehetővé teszi. A gyermek szabadban altatásról a szülőt nyilatkoztatjuk.

13.2.4. Fogápolás

A fogszuvasodás megelőzése érdekében fontosnak tartjuk a fogápolás, a helyes szájböklítés, a fogmosási technika megismertetését, elsajátítását a bölcsődés korban. Célunk az egészséges fogfejlődés fenntartása, a fogazat védelme, a fogmosás igényének kialakítása. A zárt fogsorú gyermekek fogkefét és fogkrémet használnak. A rágás érdekében rendszeresen adunk nyers kerti veteményeket, gyümölcsöket. A gyermekek fogazatát évente fogszakorvos ellenőrzi, aki konzultál a kisgyermeknevelőkkel és a szülőkkel is.

13.2.5. Sószoza használat

A tapasztalatok bizonyítják, hogy a párologó sóoldat hatására csökken a légúti megbetegedések száma, a már kialakult megbetegedés enyhébb lefolyású, erősíti az immunrendszert. Antiallergén hatású. Só-szobával rendelkező részlegeinkben a gyermekek heti 2-3 alkalommal tartózkodnak a helyiségben.

13.2.6. A bölcsőde orvos preventív tevékenysége

A bölcsőde orvosa a beszoktatást követően, majd később havonta, félévente részletes orvosi vizsgálatot végez. A vizsgálatot dokumentálja a gyermek egészségügyi kartonjába. A tapasztalatokat megbeszéli a kisgyermeknevelővel, a szülővel, szükség esetén a gyermek házi orvosával. Szakorvost ajánl, kezdeményez. Egészségügyi továbbképzést, ismeretterjesztő előadásokat tart a bölcsődei dolgozóknak, szülőknek.

13.3. A Komplex művészeti, esztétikai nevelés

A bölcsődében a művészeti nevelés legfontosabb célja az örömszerzés, a gyermekek figyelmének, érdeklődésének felkeltése, az érzelmi intelligencia fejlődésének segítése. Főként játékhelyzetben, önkéntesen vehet részt a gyermek a kezdeményezésben, a teljesítmény, az alkotás nem elvárás.

13.3.1. Ének-zenei nevelés

Bölcsődénk nevelői tevékenységének fontos eleme az **ének**, a gyermekek zenei nevelése. A dalos játékok, a ritmikus mondókák, énekelgetés hatással van a gyermekek társas kapcsolatainak, mozgásának- és hangadásának alakulására. Zenei nevelőmunkánkat Kodály Zoltán: "Kis ember dalai", Forrai Katalin: "Jár a baba, jár", „Ének a bölcsődében.” című gyűjteményére, Gállné Gróh Ilona: „Ringató”-jára, népi mondókákra és a népdalok dallamvilágára alapozzuk. Az énekelgetés, dúdolás, a höcöggetés, az érintgetés a felnőtt, a gyermek érzelmeinek is pozitív irányultságát eredményezi. A zajkeltő eszközök, a hangszerek megismerését a napi tevékenység részeként értelmezzük. Az élő énekszót részesítjük előnyben. Énekelünk személyes kapcsolatban, játékhelyzetben, játékeszközt használva. Ismételtetéssel, mozdulatokkal erősítjük a zenei élményt. Házi készítésű hangszerekkel bővítjük a hangeszközöket. A gyermekek magas hangjához alkalmazkodva énekelünk. A zenei anyagokat gondosan választjuk meg, a gyermekek életkori sajátosságainak, egyéni állapotának, érzelmi hangulatának megfelelően. A kisgyermeknevelők a nevelési évre összeállítják, tervezik meg, mit énekelnek napi rendszerességgel, mit az ünnepek közeledtén, mit alkalmaznak meghallgatásra, vigasztalásra, altatásra. A kisgyermeknevelő kompetenciája milyen helyzetben, hol alkalmaz mondókát, dalt, a nyugodt gondozási – nevelési légkör, a gyermek jó hangulatának érdekében. Étkezés közben nem énekelünk. Alapítványaink támogatásával, énekművész segítségével és irányításával kisgyermeknevelőink, a SU-BIDU WAP bölcsődei kórus tagjaként is fejlesztik énektudásukat, és rendszeresen rendezvényeken szerepelnek. A kisgyermeknevelők zenei képzése, továbbképzése a Kisgyermeknevelő Klub feladata is.

13.3.2. Anyanyelvi, irodalmi nevelés (mondóka, mese, báb)

A vers, mese nagyhatással van a kisgyermek érzelmi-, értelmi (beszéd, gondolkodás, emlékezet, képzelet) és szociális fejlődésére. A mondóka, vers ritmusa, képes könyv nézegetése közbeni közelség, a mese tartalma az érzelmeiken keresztül hat a gyermeki személyiségre. Információkat, ismereteket nyújt, oly módon, amire szinte semmilyen egyéb

helyzetben nincs mód. A képeskönyveket tudatos megfontolással szerezzük be. A művészeti alkotás, hagyományörzés, mint minőség, és a kisgyermek számára érthető megközelítés a megfelelő választás. Fontosnak tartjuk, hogy valamennyien megfelelő irodalmi anyaggal rendelkezünk (vers, mese, mondóka), melyből a gyermekek igénye, fejlettsége szerint válogathatunk, adott szituációkhoz (rajzolás, gyurma, főzőcske, stb.) kapcsolódni tudunk. A gyermekek a népi mondókák, versek, mesék mellett, azokat a történeteket is szeretik, amelyek róluk szólnak, a mindennapi eseményeiket, élményeiket fogalmazzuk meg. Közös öröm, az én-tudat és a gyermeki emlékezet fejlesztése együttesen érvényesül.

13.3.3. Vizuális nevelés (firkálás, rajzolás, gyurmázás, stb.)

A tevékenység maga az örömforrás, érzelmek feldolgozása, önkifejezés. A kisgyermeknevelők életkornak megfelelő, változatos eszközökkel, játszóhely biztosításával, állandó felügyelettel, technikai tanácsadással segítik a tevékenységet. Az alkotó tevékenység kibontakozása szempontjából alapvető tevékenységnek tekintjük a firka- korszakát. Aminek feltételeit naponta, minden bölcsődei csoportban megteremtjük. Gyurmázásra (só-liszt és főzött gyurma) is állandóan lehetőséget adunk. A gyermekek alkotókedvét dicsérettel, bátorítással, elismeréssel erősítjük. A firkákat, rajzokat, alkotásokat megbecsüljük, megőrizzük. A csoportszobákat, öltözőket a gyermeki alkotásokkal és a kisgyermeknevelők által készített évszaknak megfelelő, ízléses dekorációkkal, képekkel, fotókkal, díszítjük, mellyel a kisgyermek vizuális nevelését szolgáljuk.

13.3.4. Esztétikus környezet biztosítása

A bölcsődéink berendezéseinek, felszerelési tárgyainak megválasztásánál nem csak a szükségletek kielégítését, hanem az esztétikai nevelés és az ízlésformálást is érvényesítjük. Lehetőségeink szerint úgy válogatjuk meg a tárgyakat, a falak, függönyök, a textíliák színét, hogy azok egymással szinkronizáljanak. A környezet díszítését a kisgyermeknevelők végzik, az esztétikai egyensúly megteremtésére törekedve. Intézményünk Kreatív Műhelyt működtet az alkotó nevelők részvételével, ahol az anyagok, eszközök, és technikák tapasztalatait cserélik, osszák meg egymással.

13.4. Környezeti nevelés

Megismertetjük, tapasztalatokat közvetítünk a környezettudatos magatartás megalapozása érdekében a természeti (állatok, növények, termések, időjárás, évszakok jellemzői, stb.) és a társadalmi (családi szerepek, foglalkozási szerepek, hagyományok, ünnepek, stb.) környezet, a játéktevékenységen, és az egyéb tevékenységeken keresztül. A folyamatban kiemelt szerepe van a felnőtt, kisgyermeknevelő példamutatásának.

14. AZ ÚJPESTI ÖNKORMÁNYZATI BÖLCSŐDÉK INTÉZMÉNYE RÉSZLEGEINEK BEMUTATÁSA.

2014. január 01-én az Újpesti Önkormányzati Bölcsődék Intézménye 9 bölcsődei részleggel, 778 férőhellyel rendelkezik. További két telephelyen a Bölcsődék Központja és a Központi Előkészítő Konyha működik.

Pozsonyi Bölcsőde

A 72 férőhelyes bölcsőde, emeletén óvoda üzemel 100 férőhellyel. A bölcsőde 3 egységgel és befejező konyhával működik. A konyha az óvoda étkeztetését is ellátja, diétás étkeztetést is biztosít. Épülete megfelel az előírásoknak, az egységek és a fürdőszobák kapcsolódása szakmai szempontokat szolgálják. Kertje szép, gondozott, és homokozókkal rendelkezik, melyek megfelelnek az előírásoknak. Pancsolók 2009. szeptemberében kiépítésre kerültek. A kinn altatás feltételei nem megoldottak.

A bölcsődei részleg munkatársai, a kisgyermeknevelők stabil együttműködésben látják el a feladatukat. A lakótelep jellegű terület lakossága szívesen választja a bölcsődét, amit teljesítési mutatói is igazolnak.

Aradi bölcsőde

78 férőhellyel üzemel. Ugyan ebben az épületben helyezkedik el a 200 férőhelyes óvoda is. Befejező konyhája ellátja az óvodások és a dolgozók étkeztetését is. Az épület az előregedés jeleit mutatja, kapcsolódási rendszer megfelel a szakmai szempontoknak, de felújítása időszerűnek látszik. Kertje nagy és osztott, füvesítése, és a növényzet felfrissítése szükséges. A pancsolók átépítése megtörtént, homokozókkal rendelkezik. A levegőn való altatás a fedett terasz hiányában nem kivitelezhető.

A bölcsődei nevelői közössége hagyományait építi, a folyamatos szakmai megújulást tűzte ki céljául. Tevékenységük legfontosabb pillére az együttműködő, harmonikus kapcsolat kialakítása a családokkal, annak érdekében, hogy a családok segítői lehessenek.

Munkásotthon bölcsőde

A bölcsőde 1980-ban tőpusterv alapján épült. Építészetiileg jól megfelel a szakmai követelményeknek. Befejező konyhával rendelkezik, kertje jól kialakított, dús növényzetű. A gondozási egységek külön pancsolóval és homokozóval rendelkeznek. A pancsolók, felújítása átépítése megtörtént, működését javító gépészeti javítása szükséges. A teraszok felújítottak. A játék és bútor készlet megfelelő. Az épület műszaki állapota minden elvárásnak megfelel, karbantartása, felújítása folyamatos.

A bölcsőde nevelői közössége szakmai hagyományaira, működése során felhalmozódott értékeire alapozva törekszik a minőségi bölcsődei kisgyermek ellátás megvalósítására. Innovatív, befogadó és folyamatosan fejlődő vezetői és szakdolgozói attitűddel valósítják meg programjukat. Alapítványuk segítségével a tárgyi eszközeik fejlesztése dinamikus, a közös évszakokhoz, ünnepekhez kapcsolódó programok megvalósulnak. A Hímalája sósobát bölcsődés gyermekek folyamatosan látogatják, ezzel is a gyermekek egészségvédelmét biztosítják.

Labdarúgó bölcsőde

76 férőhellyel működik. A bölcsőde megszüntetett egységében felnőtt orvosi rendelő üzemel. A kertben két homokozó és három pancsoló létesült, ami biztosítja az egységek gyermekeinek nyugodt, zavartalan kerti életét és az előírásoknak is megfelel. Az ellátás javítása érdekében a 3 db pancsolók átépítése szükséges. A fedett teraszon a szabadban altatás minden évszakban jól szervezhető. Befejező konyhája és a három gondozási egység fürdőszobája felújított. Az épület műszaki állapota a folyamatos felújítást szükségessé teszi. A kertvárosi környezetben elhelyezkedése miatt a szülők szívesen választják. A bölcsőde nevelői közösségének alapvető célja a minőségi kisgyermekellátás megvalósítása. A

családias, esztétikus, letisztult és fejlesztő tárgyi környezetben a professzionális kisgyermeknevelésre törekszenek. A kert dús növényzettel és pázsittal, az udvari élet teljességét biztosítja a gyermekek számára. A csoportok színesek, egyediek, a játék eszközök bőségesek. Bölcsőde Alapítványa segíti a tárgyi fejlesztést és a programok színvonalas megvalósítását. A Himalája sósobába a gyermekek só- homokozóban játszhatnak.

Leiningen bölcsőde

68 férőhellyel és három gondozási egységgel rendelkező, kertvárosi bölcsőde. Az alapterület és a férőhelyszám ma sem áll arányban az előírásokkal. A Befejező konyhával rendelkezik. Kertje gondozott, védett, dús növényzetű, a pázsit felújított. Homokozók és pancsolók az előírásnak megfelelőek. A belső felújítások folyamatosak. Valamennyi terasz átépítése megtörtént, így a szabadlevegőn altatás megoldott.

A kisgyermeknevelők, és valamennyi munkatárs a családias, jóhangulatú, a családokat és egymást segítő együttműködésre törekszik. Kiemelt feladatuknak tekintik a sajátos nevelési igényű gyermekek és családjaik segítségét.

Rózsaliget bölcsőde

A lakótelepi bölcsőde 104 férőhellyel működik. Négy egységgel, befejező konyhával rendelkezik. Terasza ponyvával ellátott, így a gyermekek levegőn való altatása minden évszakban megvalósítható. Kertje fás, füves, minden egységnek különálló homokozója és pancsolója van. A pancsolók működése kifogásolható. Az elmúlt 25 év alatt folyamatosan magas feltöltöttséggel és kihasználtsággal üzemel. Épületének műszaki állapota megfelelő. A bölcsődei nevelői közössége több évtizedes értékeire alapozva hagyományait építi, a folyamatos szakmai megújulással. Tevékenységük legfontosabb célja az együttműködő, harmonikus kapcsolat kialakítása a családokkal, annak érdekében, hogy egymást segítve, a bölcsődei kisgyermekellátást tudják megvalósítani. Alapítványuk támogatja valamennyi közösségi programjukat, de segítséget nyújt a bölcsőde tárgyi eszközeinek költségvetésen túli fejlesztéséhez is.

Lakkozó bölcsőde

96 férőhelyesnek bölcsőde. Egy épület komplexumban helyezkedik el az óvoda és az iskola. Befejező konyhával rendelkezik. Udvara füves, fás, gondozott, pancsolókkal és homokozókkal ellátott. A pancsolók ismételt korszerűsítése szükséges. Terasza ponyvával fedett, a szabadban altatás minden évszakban megvalósítható.

A bölcsőde nevelői közössége stabil, a tereptanár bölcsődei részlegvezető irányításával 2011 óta fogadnak kisgyermeknevelő hallgatókat akik, a tanulmányaik befejezését követően szívesen választják munkahelyüknek a bölcsődét, vagy az Intézmény valamelyik részlegét. A sajátos nevelési igényű gyermekek ellátást és a segítő szakemberekkel történő hatékony együttműködést tekintik kiemelt feladatuknak.

Homoktövis bölcsőde

Káposztásmegyer II ütemében 130 férőhelyes bölcsőde, különálló épületként. Öt gondozási egységgel, 10 csoport szobával és hét fürdőszobával. Alapterülete nagy, befejező konyhával rendelkezik. Minden gondozási egységnek külön pancsoló, homokozó és terasz része van. A terasz ponyvával fedett, levegőn altatás minden évszakban megvalósítható. Az épület műszaki állapota megfelelő, karbantartott. A játszóudvar az előírásoknak jelenleg nem felel meg. Hiányosságai: A homokozók balesetveszélyesek, a pancsolók korszerűsítése tervezett. A kerti utak felújítása, a berendezések, kerti játékok eszközök telepítése szükséges. Férőhelybővítés, épület felújítás, fűtőkorszerűsítés kivitelezése jelenleg folyik. A bölcsődében minden igényt kielégítő, Himalája sósoba működik. A kisgyermeknevelő képzések terephelyeként, a bölcsődei részlegvezető koordinálásával a nevelő szakembereik folyamatosan fogadnak hallgatókat, 2013-tól vizsgahelyként további fontos feladatot látnak el a képzésben. A bölcsőde valamennyi kisgyermeknevelője, és minden munkatársa azt tartja fontosnak, hogy jó közösségben, a családokért és egymásért összefogásban végezzék a kisgyermek bölcsődei

ellátását. A szülőkkel történő együttműködés egyik eredménye a bölcsőde alapítványának aktív tevékenysége.

Hajló bölcsőde

Az 50 férőhelyes bölcsődével egy épület komplexumban helyezkedik el az óvoda és az iskola. Befejező konyhával rendelkezik, udvara füves, fás, egy pancsolóval és kettő homokozóval ellátott. Egy pancsoló kiépítése, és a homokozók korszerűsítése szükséges. Terasza ponyva fedés hiánya, és a tárgyi feltétele hiánya miatt a szabadban altatás nem biztosítható.

A bölcsőde 2012. augusztus 31-e óta része az Újpesti Bölcsődék Intézményének, dolgozói mindent megtesznek annak érdekében, hogy aktív tagként, szakmai folyamatossággal, elfogadással kapcsolódjanak az Intézményhez. Nevelői közössége a szakmai alapelvek teljes körű érvényesülését, a családokkal és partnerekkel hatékony együttműködést tartja a legfontosabb céljának.

Újpesti Önkormányzati Bölcsődék Intézményének Központja

Az Intézmény székhelye, az Intézményvezető és a munkaügyi dolgozók munkaterülete. Az irányítás (munkaügyi, gazdasági, szakmai) központja. A szakmai és vezetői találkozások és a könyvtár színtere. Itt történik a gyermekek előjegyzése, felvétele. A dolgozók alkalmazásának előkészítése, felvétele is a központban zajlik. A bölcsődék ruhajavító szolgálata is a központban működik. Az Intézmény központja az újpesti bölcsődék szakmai motorja az Intézményvezető irányításával, a szaktanácsadó és a feladatcsoportok aktív, változatos programokat hoznak létre, amelyek a szakmai fejlődést, a hagyományépítést, hagyománymegőrzést, a közösségépítést szolgálják. Állandó és rendszeres programok: kisgyermeknevelői klub, énekkari próba, konyhai szakemberek találkozója, alakformáló torna nevelők számára, nyugalmazott munkatársak, gyes- gyed-en lévő dolgozók találkozója.

Bölcsődék Központi Előkészítő konyhája

2006 novemberétől az új korszerűen megtervezett és kivitelezett épületben üzemel. Közegészségügyi engedélyt 1400 adag előkészítésére kapott. A konyha 9 bölcsődének és két óvodának az ételmezésével kapcsolatos előkészítő és adminisztrációs munkáit végzi. Az előkészített nyersanyagokat gépkocsival szállítják a részlegekbe. Az ételmezés az egészséges és korszerű ételmezési elvek szerint történik. Biztosítja az elegendő és minőségileg megfelelő összetételű étrendet a gyermekek és a dolgozók részére. Gazdálkodása korszerű, gazdaságos, áttekinthető, jól dokumentált. 2008. májustól Qbwin ételmezési program használatával végzik az ételmezés nyilvántartását és ügyvitel szervezését. A bölcsődékben továbbra is manuális könyveléssel történik az ételmezési nyilvántartás.

Az ételmezés vezető, a dietetikus és valamennyi munkatárs közös célja a minőségi ételmezés biztosítása. Arra törekednek, hogy együttműködjenek az igénybevevőkkel és a szakemberekkel egyaránt.

15. INTÉZMÉNYI KAPCSOLATOK

Egymás kompetencia határai tiszteletben tartásával együttműködünk mindazokkal, akik kapcsolatban kerülhetnek a gyermekekkel, szüleikkel, (védőnői szolgálat, házi gyermekorvosi szolgálat, gyermekjóléti központ, családsegítő, óvodák, nevelési tanácsadó, fejlesztő szakemberek, Szakértői Bizottságok, gyermekvédelmi szakellátások, gyámhivatalok, stb.)

15.1. Együttműködés az óvodákkal

A bölcsődei ellátás befejezése az óvodai átadás. Az átmenet segítése érdekében bölcsődei részlegeink együttműködnek a környezetükben működő „társ” óvodával. Sikerült minden óvodai intézménnyel együttműködni, egymás szakmai kompetenciáját tiszteletben tartó, elismerő szakmai kapcsolatot kialakítani. A tavaszi időszakban a szülői értekezleten részt vesznek az óvoda pedagógusok, majd meglátogatják a leendő óvodás gyermekeket csoportjainkban. Az óvodai felvételt nyert gyermekek óvodai látogatást tesznek

kisgyermeknevelőkkel. A nevelők és az óvónők információkkal segítik egymást az gyermek intézményváltásának megkönnyítése érdekében. Ősszel a kisgyermeknevelők meglátogatják az óvodában a volt bölcsődés gyermekeiket.

15.2. Együttműködés a jelzőrendszer tagjaival- Gyermekvédelem

A gyermekek védelme minden bölcsődei dolgozó kötelessége. A gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése, megszüntetése érdekében jelzési kötelezettségünk van. Felismerjük a testi, lelki fizikai bántalmazás, elhanyagolás jeleit, és a veszélyeztettséget jelentjük a Gyermekjóléti Központnak. Intézményi kérésre pedagógia szakvéleményt készítünk. Lehetőséget biztosítunk, hogy a Gyermekjóléti Központ szakembere látogatást tegyen a bölcsődei kliensénél. Védelembe vett gyermek esetében együttműködünk a családgondozóval, védőnővel. A bölcsődei részlegvezetők, gyermekvédelmi felelősök, kisgyermeknevelők részt vesznek esetkonferencián, jelzőrendszeri megbeszélésen, konferencián.

15.3. Együttműködés a képző intézményekkel

Együttműködési megállapodás alapján terephelyet biztosítunk bölcsődei részlegeinkben, képzett és nagy tapasztalattal rendelkező tereptanáraink közreműködésével, szakmai gyakorlatokhoz, vizsgákhoz. A képző intézményekkel való kapcsolattartás az tereptanárok felkészítése, a gyakorlatok vezetése, a gyakorlati vizsgák lebonyolítása szaktanácsadó feladata.

Az alábbi képzőhelyek hallgatót fogadjuk:

- Eötvös Lóránd Tudomány Egyetem
- Apor Vilmos Katolikus Főiskola
- Raoul Wallenberg Szakiskola
- ROC Friese Poort. (Hollandia)
- Számalk Meta szakközépiskola
- Humánorientáció Oktatási és Szolgáltató kft
- Főnix-Füred felnőttképző

15.4 Kapcsolattartás a civilszervezetekkel, más intézményekkel

15.4.1. Magyar Bölcsődék Egyesülete

Dolgozóink képviselik magukat tagként a szakmai szervezetben. Intézményünk tapasztalatait, szakmai véleményünket rendszeresen kikéri az Egyesület Elnöke és választmányi tagjai. Aktív részvételre törekszünk az Magyar Bölcsődék Egyesületének munkájában, programjain munkatársaink képviselik az Újpesti Bölcsődéket.

15.4.2. Bölcsődei Alapítványok

A szülők kezdeményezésével létre jött Alapítványok rendszeresen támogatják az adott bölcsőde játékkészletének fejlesztését, a szakmai és családi rendezvényeket, a dolgozók képzését, a közösségek építését. Pályázatokkal segítik a bölcsődei részlegek működését.

Munkásotthon bölcsőde - Méhecske Alapítvány

Labdarúgó bölcsőde - Kicsi a Bors Alapítvány

Leiningen bölcsőde - Mazsola Alapítvány

Homoktövis bölcsőde - Alapítvány a Homokszemekért

Rózsáliget bölcsőde - Rózsáliget Közhasznú Alapítvány

15.4.3. Bölcsődei Dolgozók Demokratikus Szakszervezete

A dolgozók több mint 30% a szakszervezet tagja. A tagokon túl rendszeresen támogatja a közösségi rendezvényeket. Együttműködés részleteit a Kollektív Szerződés rögzíti.

15.4.4. Korai fejlesztő Központ

Kisgyermeknevelőink segítik a fejlesztő szakemberek fejlesztő tevékenységét a korai fejlesztést Határozat alapján igénybe vevő kisgyermek esetében. Biztosítják a bölcsődei részlegeinkben felvételt nyert SNI gyermekek egyéni gondozását, nevelését, amellyel nagy segítséget nyújtanak a családoknak, szülőknek, gyermekeknek.

15.5.5. Cseriti Alapítvány

Az Újpesti Cseriti küldetése, hogy a jótékonyság fogalmának széleskörű terjesztésével az újpesti közösség összetartozását elmélyítse, az egymásra való odafigyelést és felelősségvállalást erősítse. A gyermekek szeretetet, az adományozók megbecsülést kapnak. Bölcsődei részlegeinkben játékadományozással segíti a gyerekeket. Fontosnak tartjuk a Cseriti küldetését, célját valamennyi újpesti bölcsődei felnőtt, család, barát és ismerős felé közvetíteni.

16. GYERMEKEKRŐL VEZETETT DOKUMENTÁCIÓK

A bölcsődei nevelés- gondozás során folyamatosan dokumentáljuk a gyermekek fejlődését. A dokumentálást megfigyelési szempontok sorok segítik. Alapja a tényszerűség (objektív, konkrét), a hitelesség, a szakmaiság és a rendszeresség. A gyermek fejlődését önmagához viszonyítjuk és nem minősítjük. A dokumentumok vezetése a személyiségi jogok tiszteletben tartásával, a kezelése, tárolása az adatvédelemnek megfelelően történik.

16.1. Gyermek egészségügyi törzslap

Felvételkor a szülő biztosítja, kitöltését a védőnő végzi. Ezt követően a kisgyermeknevelő vezeti a saját gyermekeiről. Útmutató segítségével rendszeresen írnak a gyermek érzelmi, értelmi, testi, szociális fejlődéséről, változásokról. A gyermekkel történő különleges események, a betegségek, hiányzások is bejegyzésre kerülnek. A törzslap melléklete a „családlátogatási-„ és a „beszoktatási jegyzet” is.

16.2. Üzenőfüzet

A kisgyermeknevelő havonta tájékoztatja szülőket kisgyermeknevelői beírás formájában a gyermek teljes körű fejlődéséről, az eseményekről.

16.3. Csoportnapló

A csoport életének naponkénti rögzítésére szolgál. Kisgyermeknevelők vezetik, délelőtti - délutáni váltásban. Tartalmazza a jelenlévők névsorát, a napirendi eseményeket, szakmai tevékenységet, különleges történéseket. Rögzítik az étrendet, a levegőn tartózkodás, a szabadban alvás tényét, idejét.

16.4. Napi jelentés kimutatás TAJ alapú központi nyilvántartás (KENYSZI)

A naponta gondozásban résztvevő gyermekek nevét rögzítjük. A feladat felelősei a bölcsődei részlegvezetők és helyettesek. Az adatszolgáltatás ellenőrzését a Bölcsődék Központjának munkatársai végzik. A bölcsődei normatíva igénylésének alapja.

16.5. Személyi térítési díjak nyilvántartása

Az étkezésben résztvevő gyermekek nyilvántartását naponta vezetjük. Külön nyilvántartás készül a gondozási díjat fizetőkről és a kedvezményben részesülőkről is.

17. FEJLŐDÉS JELLEMZŐI A BÖLCSŐDÉSKOR VÉGÉRE

A gyermekek többsége az érés, fejlődés, a családi nevelés és a bölcsődei nevelés eredményeként a bölcsődés kor végére eléri az óvodai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget.

Az óvoda érettség jellemzői:

- Főtevékenysége a játék, aktív, tevékeny, szereti, amit csinál
- Képes kötődni, érzi, hogy szeretik, a közösséghez tartozik, családjának, társainak örül, a felnőtt-gyerek kapcsolaton túl, a gyerek-gyerek kapcsolatokban is biztonságban, jól érzi magát, szívesen játszik társaival.
- Kialakult én-tudata, én-képe pozitív,
- Nyitott, érdekélődő, kíváncsi. Örömmel vesz részt új tevékenységekben,
- Több területen önálló, élvezzi önállóságát, a gyakorlást, kisebb segítséget igényel,

- Jól tájékozódik a környezetében, ismeri napirend eseményeit, a szokásokat. elfogadja a csoportban kialakított szabályokat, alkalmazkodás nem jelent számára megterhelést. Tudomásul veszi, hogy nem teheti mindig azt, amit akar.
  - Képes a konfliktusokat, negatív érzéseket önállóan, vagy felnőtt segítségével feldolgozni,
  - Mozgása összerendezett, változatos mozgásformákat használ. Érzékeli teste térbe való elhelyezkedését, mozdulatai hatását.
  - Képes kifejezni magát, szabadon megnyilatkozik különböző területeken. Szavakkal fejezi ki szükségleteit,
  - Elsősorban beszéd útján tart kapcsolatot a felnőttekkel és a gyerekekkel,
  - Szobatiszta, legtöbbször „ágytiszta”. Büszke arra, hogy nem használ pelenkát,
  - Együttműködik a felnőttekkel, szívesen segít, kisebb feladatokat teljesít.
- A gyermekek egészséges fejlődés esetén is jelentős egyéni különbségeket mutatnak. Az intézmények a család, bölcsőde és óvoda együttműködése fontos a gyermek zavartalan fejlődése és az óvodai adaptáció érdekében.

18. AZ ELLÁTOTTAK ÉS A SZOLGÁLTATÁST VÉGZŐK JOGAINAK VÉDELME

Gondot fordítunk a gyermekek jogainak sérthetlenségére. a szülők, törvényes képviselők és a bölcsődei dolgozók állampolgári és alkotmányos jogaira. A jogokat és a kötelességeket a „Szociális Munka Etikai Kódexe”, „A bölcsődei munka etikai kódexe (tervezet) és alapvetően az Újpesti Önkormányzati Bölcsődék „Etikai Kódex 2012” tartalmazza.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 35.§ alapján a bölcsődei ellátásban részesülők érdekeinek védelmében az Intézmény Érdekképviselői Fórumot működtet. A Fórum elérhetőségéről a szülőket a bölcsődei részlegvezetők tájékoztatják.

19. SZAKMAI PROGRAMUNK ALAPDOKUMENTUMAI

19.1. Jogszabályok

- Magyarország Alaptörvénye (2011.április 25)
- 1991.évi LXIV. törvény a Gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt egyezmény kihirdetéséről,
- 1997.évi XXXI. törvény A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról.
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről.
- 369/2013. (X.24.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről.
- 1992.évi XXXIII. törvény a Közalkalmazottak jogállásáról.
- 1992.évi LXIII. törvény a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról (adatvédelmi törvény).
- 235/1997. (XII.17) Kormányrendelet a gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgáltatások és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról.
- 328/2011. (XII.29) Kormányrendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról.
- 8/2000 (VIII.4.) SzCsM Rendelet a személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásba vételéről.

- 9/2000 (VIII.4.) SzCsM Rendelet a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról.
- 257/2000 (XII.26.) Kormányrendelet a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról.
- 1/2000.(1.7.) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről.
- 90/2003.(VII.30.) FVM - ESzCsM együttes rendelet az élelmiszerek előállításának és forgalmazásának élelmiszer higiéniai feltételeiről
- A bölcsődék Napjának megünnepléséről szóló 7/2010. (II.19.) SzMM utasítás.
- Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzat Képviselő - testületének 23/2010 (VIII. 23.) számú rendelete, a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások formáiról, azok igénybevételéről, valamint a fizetendő térítési díjról.

19.2. Szakmai irányelvek, módszertani levelek

- A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja. SZMI, 2008. Kézirat
- A család és a bölcsőde kapcsolata. Módszertani levél. Kézirat. Magyar Bölcsődék Egyesülete, Pedagógus - Pszichológus Tagozat anyaga, 2007
- Az egészséges csecsemő táplálásának irányelvei.(Az Országos Csecsemő-és Gyermekegészségügyi Intézet által 1994-ben összeállított, „Az egészséges csecsemő táplálásának irányelveiről” c. viselő 47. számú módszertani levél helyébe lép. 2001.
- Biztos alapokon. Kisgyermekkorai nevelés és gondozás. Nevelés és képességfejlesztés. OECD, 2001
- Bölcsődei adaptáció. Módszertani levél. BOMI, Bp, 1979
- Folyamatos napirend a bölcsődében. Módszertani levél. BOMI, Bp. 1982
- Gyermekek napközbeni ellátása. Standard. SZMI. Bp,2007.
- Játék a bölcsődében. Módszertani levél. BOMI, Bp., 1997
- Korai fejlesztés a bölcsődében. Módszertani levél. NCSzI, Bp. 2003
- Napközbeni gyermekellátás Európában. Az Európa Tanács ajánlásai. Kézirat.
- Szülővel történő fokozatos bölcsődei beszoktatás. Kiegészítő módszertani útmutató a fokozatos beszoktatás c. módszertani levélhez. BOMI, Bp. 1982
- Útmutató a bölcsődei gondozónők családlátogatásához. BOMI, Bp. 1989
- A bölcsődei nevelés- gondozás országos alapprogramja. SZMI. Bp, 2008
- A bölcsődei nevelés-gondozás szakmai szabályai SZMI Bp,2009.

19.3.Intézményi Szabályzatok

SZMSZ,
 Felvételi Szabályzat,
 Érdekképviselői Fórum Szabályzat

19.4. Szakmai Program mellékletei

1. SZMSZ
2. Megállapodás minta
3. Házirend

20. ZÁRSZÓ

*“A legnagyobb veszély az ember számára nem az,
hogy túl magas célt tűz ki és nem éri el,
hanem az, ha túl alacsonyt.”*
(Michelangelo (1475-1564)).

Bízunk abban, hogy a Szakmai Program a gyermekek életkori sajátosságait és szakmai értékeket követve szolgálja az Újpesti kisgyermeknevelés továbbfejlesztését, segíti kibontakoztatni az Újpesti Önkormányzati Bölcsődék Intézménye valamennyi részlege sokszínű tevékenységét, a kisgyermeknevelés jó gyakorlatának minél szélesebb alkalmazását, szolgálva ezzel a gyermekek minél szélesebb személyiség fejlődését.

Hisszük, hogy a szakmai program megvalósításával boldog gyermekkort, egészséges testi, lelki és szociális fejlődést biztosítunk az újpesti lakosság gyermekeinek, és a bölcsődei kor végére érett, óvodai élet megkezdésére alkalmas kisgyermeket nevelünk.

A fenntartói legitimáció után a program életbe lép.

Program hatálya:2014- 2017.

Módosítása a 15/1998.NM rendelet alapján történik.

Aktualizálása folyamatos.

Felülvizsgálat esedékessége 3 év

Intézmény bélyegzőjének lenyomata:

Intézményvezető aláírása:

Kocsis Ildikó Edit
Intézményvezető